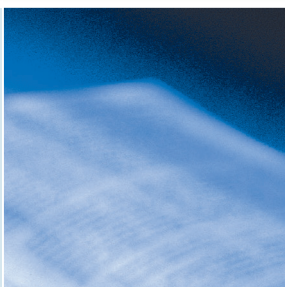

Berättelse av Finlands delegation i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

Verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling 2016

2

0

1

6

**BERÄTTELSE AV FINLANDS
DELEGATION I ORGANISATIONEN
FÖR SÄKERHET OCH SAMARBETE
I EUROPA**

*Verksamheten i OSSE:s
parlamentariska församling 2016*

Finlands delegation i
parlamentariska församlingen i
Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

TILL RIKSDAGEN

I enlighet med 10 § i riksdagens arbetsordning lämnar Finlands delegation i parlamentariska församlingen i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa sin berättelse om verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling under sessionsperioden 2016 till riksdagen.

Helsingfors den 10 februari 2017

Aila Paloniemi
Ordförande

Gunilla Carlander
Sekreterare

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	7
2	Finlands delegation	9
2.1	Delegationens sidoevenemang	9
2.2	Delegaternas enskilda möten och uppträdanden	10
2.3	Regionalt samarbete	11
3	Ordförande Ilkka Kanervas verksamhet	12
3.1	Bilaterala möten	12
3.2	Krisen i Ukraina	13
3.3	Framtidsvision för församlingen	14
3.4	Fredsmedling	14
3.5	Valövervakning	15
4	Församlingens möten, ställningstaganden och aktuella debatter	16
4.1	Ständiga utskottet och presidiet	16
4.2	Slutdokumentet från sessionen i Tbilisi	17
4.3	Temakonferens	19
4.4	Medelhavsforum	20
5	Valövervakning	22
5.1	Parlamentsvalet i Kazakstan	23
5.2	Parlamentsvalet i Vitryssland	23
5.3	Dumavalet i Ryssland	24
5.4	Parlamentsvalet i Georgien	25
5.5	Parlamentsvalet i Montenegro	26
5.6	Presidentvalet i Moldavien	27
5.7	Valen i Förenta staterna	28
5.8	Parlamentsvalet i Makedonien	30

BILAGOR

1	Finlands delegation under valperioden 2015-2019	32
2	OSSE:s deltagarländer	33
3	OSSE parlamentariska församlings presidium och utskotten presidier	34
4	OSSE parlamentariska församlings Tbilisi-deklaration	38

Sammanfattning

Den politiska utvecklingen inom OSSE-området har inneburit en utmaning för OSSE:s grundläggande värderingar, rättsstatsprinciperna och demokratin. Utöver dessa frågor har agendan för OSSE:s parlamentariska församling präglats av krisen i Ukraina och invandringsrörelsen jämte deras följdverkningar.

Ledamot Ilkka Kanervas tvååriga period som församlingens ordförande avslutades i juli 2016. Ordförandeskapet inföll i en tid då OSSE:s egna grundläggande principer och hörnstenar sattes på prov som en följd av Rysslands annektering av Krim i Ukraina. Året 2016 medförde ingen stabilisering av säkerhetsläget i Europa och Ukrainakrisen förblev inflammerad under hela året.

Under slutet av sin ordförandeperiod fokuserade Kanerva på att göra en insats för lösningen av Ukrainakrisen och att vidareutveckla fredsmedlingsverksamheten inom OSSE. Som avslutning på ordförandeperioden publicerade Kanerva i juli 2016 sin vision för utvecklandet av församlingens egen verksamhet. Visionsdokumentet tjänar i fortsättningen som handledning för arbetet inom församlingens stadgearbetsgrupp. Kanerva hade även ett flertal bilaterala ministermöten i frågor som gällde OSSE:s verksamhet i Helsingfors och i samband med möten på annat håll.

I egenskap av församlingens hedersordförande (president emeritus) deltog Kanerva i slutet av året i presidiets och det ständiga utskottets möten. Han var aktiv även i sin egenskap som församlingens särskilda representant för fredsmedling. Hans ambition är att höja profilen för fredsmedling i allmänhet och att stärka den parlamentariska dimensionen i fredsmedlingen i alla faser av konfliktyckeln. Målet är att systematisera OSSE:s fredsmedling och att stärka dialogen om fredsmedling både inom OSSE och i samarbete med andra aktörer.

Till Kanervas efterträdare som ordförande för församlingen valdes församlingens tidigare

vice ordförande Christine Muttonen. I hennes ordförandeprogram ingår att stärka OSSE:s verksamhet genom att förbättra samarbetet mellan OSSE:s beslutsorgan och parlamentariska församlingen, att stärka kvinnors delaktighet i säkerhetsarkitekturen och att främja de ungas och minoriteters delaktighet och gender-tematik.

Slutdokumentet från församlingens session i Tbilisi återspeglar OSSE:s omfattande verksamhetsfält. Sessionens huvudtema var *25 Years of Parliamentary Cooperation: Building Trust Through Dialogue*. Genom detta temaval ville man lyfta fram församlingens roll som främjare av förtroende och dialog under det gångna kvartsseket. Slutdokumentet från Tbilisi består av resolutioner utarbetade av församlingens tre utskott och sexton tilläggsämnen baserade på medlemsinitiativ. Ryssland motsatte sig skrivningarna i dokumentet om Ukraina och Krim och meddelade att en del av texten i deklarationen inte främjar samarbetet inom OSSE. I den slutliga omröstningen röstade Ryssland mot hela slutdokumentet. På Finlands initiativ kompletterades slutdokumentet med en punkt om fredsmedling och om parlamentarikernas insats inom fredsmedling.

Utöver de tre utskottens resolutionstext innehåller slutdokumentet sexton resolutioner baserade på medlemsinitiativ. Fyra medlemsinitiativ tog upp de allmänna betingelserna för OSSE:s verksamhet, behoven att utveckla verksamhetsformerna samt organisationens roll på det internationella organisationsfältet. Tre resolutioner behandlade territoriella frågor (Georgien, Moldavien och Östersjöområdet). Sex resolutioner tog upp hot mot OSSE:s grundläggande principer (bland annat territoriell integritet, korruption, våld och diskriminering samt sexuellt utnyttjande av barn människohandel. Invandring togs upp i tre resolutioner.

Höstens temakonferens behandlade åtgärder för ökat förtroende och god förvaltning inom OSSE-området. Konferensen hölls i Skopje

och erbjöd därmed Makedoniens ledning möjligheten att presentera fokusområdena för sin utrikespolitik och sina synpunkter på regionens situation. Diskussionen vid Medelhavsforumet i Skopje fokuserade på invandringsfrågor.

Under berättelseåret övervakade församlingen parlamentsvalen i Kazakstan, Vitryssland, Ryssland, Georgien, Montenegro och Makedonien samt presidentvalen i Förenta staterna och Moldavien. Fria val är en av demokratins hörnstenar och ett kännetecken på ett moget demokratiskt samhälle. Valförrättningen genomförs på olika sätt i länderna men vissa gemensamma slutsatser kan dras av dem i termer av demokratins status. Ytterst bekymmersamt är att det i flera av årets val noterades en låg röstprocent som kan förknippas med lågt medborgerligt förtroende för statliga organ och valsysteem. Den ökade polariseringen splittrar folk och påverkar sammanhållningen i samhället.

Finlands delegation i OSSE ordnade på våren ett valövervakningsseminarium där sakkunniga konstaterade bland annat att valdagen inte säger hela sanningen om valen. Därför vill församlingen satsa mer på övervakning före valen och på uppföljning efter valen. Detta förutsätter att man vidareutvecklar valövervakningsmetoderna och ett starkare samarbete mellan de deltagande länderna och församlingen.

Finlands delegation var aktiv vid församlingens samtliga möten och deltog i valövervakningsmissionerna. Dessutom ordnade delegationen i samband med de ordinarie mötena egna evenemang och bekantade sig med OSSE:s fältmissioner. I februari och juli ordnade delegationen tillsammans med Finlands representation i OSSE två seminarier vars tematik berörde kvinnors deltagande i politiken och i synnerhet i fredsmedling. I Tbilisi träffade delegationen finländska sakkunniga som arbetar inom EU:s övervakningsinsats för civil krishantering (EUMM) på olika håll i Georgien. I Makedonien besökte delegationen OSSE:s mission i Skopje som leds av Nina Suomalainen från Finland. Delegationen träffade också Finlands hederskonsul i Makedonien Svetozar Janevski som öppet berättade om situationen i Makedonien och om landets politiska och ekonomiska utmaningar.

Det regionala samarbetet inom församlingen har ökat under de senaste åren. Delegationerna för de nordiska länderna och Baltikum sammanträdde tre gånger under året. Från 2012 har de baltiska länderna tagits med på mötena. Möten har ordnats både i samband med sessionerna och separat turvis i medlemsländerna.

Det goda samarbetet mellan Finlands ständiga OSSE-representation och OSSE-ambassadör Katja Pehrman fortsatte och gemensamma projekt ordnades under året.

Finlands delegation

Finlands delegation i OSSE valdes i början av valperioden 2015 och deltog i församlingens samtliga ordinarie möten och flera valövervakningsmissioner under 2016. Delegationen höll sju möten i Helsingfors och ordnade egna seminarier både i riksdagen och i samband med församlingens möten.

Under berättelseåret satsade delegationen på valövervakning och deltog i de flesta valövervakningsarna. Delegationen ordnade tillsammans med Finlands delegation i Europarådet ett valövervakningsseminarium i riksdagen (se nedan).

Ilkka Kanervas period som församlingens ordförande (president) upphörde den 5 juli 2016. Han ledde det ständiga utskottets, presidiets och församlingens sessioner under den första halvåret 2016. Under slutet av året deltog Kanerva i presidiets och det ständiga utskottets möten i egenskap av föregående ordförande (president emeritus) och satsade på skötseln av uppdraget som församlingens särskilda representant för fredsmedling (se kapitel 3).

2.1 Delegationens sidoevenemang

Finlands representation i OSSE ordnade ett studieprogram för den parlamentariska delegationen i samband med det ständiga utskottets möte i februari i Wien. Vid mötena med OSSE:s generalsekreterare Lamberto Zannier och chefen för centralen för förhindrande av konflikter (CPC) Marcel Pesko diskuterades situationen i Ukraina, OSSE:s åtgärder med anledning av asylkrisen (förhindrande av radikaliseringsåtgärder mot människohandel) och förväntningarna inför Tysklands ordförandeperiod. Delegationen träffade också finländare som arbetar inom OSSE. I mötet deltog Jarkko Jokinen från enheten för antiterrorism, Juha-Pekka Jäpölä från enheten för polisstrategi och Vesa Kotilainen från centralen för förhindrande av konflikter. Därtill träffade

delegationen Tysklands ständiga representant i OSSE, ambassadör Eberhard Pohl.

I samband med församlingens vintermöte i februari ordnade delegationen tillsammans med Finlands permanenta representation ett seminarium om kvinnors deltagande i politiken. Temat ingick i programmet för Finlands ordförandeskap i kommittén för den mänskliga dimensionen (HD), vars övriga teman var jämställdhet, rättigheter för personer med funktionsnedsättning, bekämpning av tortyr, skydd för mänskliga rättigheter vid bekämpning av terrorism och ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Ilkka Kanerva öppnade seminariet varefter ordföranden för Finlands delegation Aila Paloniemi, chefen för kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) Michael Link och församlingens särskilda representant för jämställdhetsfrågor Hedy Fry framförde sina debattinlägg. Ambassadör Katja Pehrman modererade seminariet. Deltagarna diskuterade hur kvinnor kan uppmuntras att ta del i politiken och med vilka praktiska åtgärder målet kan främjas.

I sitt inlägg vid seminariet påminde Paloniemi om Finlands långa traditioner av jämställdhet och att världens första kvinnliga parlamentsledamöter valdes i Finland 1907. Paloniemi påpekade också att kvinnor sällan syns och hörs när man talar om kriser exempelvis i Asien, Afrika och Mellanöstern eller när man diskuterar lösningar på dessa kriser. Detta är bland annat orsaken till att Finland målmedvetet stöder implementeringen av FN:s resolution 1325. Paloniemi föreslog att man skulle grunda inom församlingen ett kvinnonätverk med modell från exempelvis kvinnonätverket vid Finlands riksdag. Kvinnonätverket kunde bidra till att främja jämställdhet och föra fram ett kvinnoperspektiv i församlingens beslut. Nätverket kunde ordna seminarier och besök, lägga fram förslag, bereda ställningstaganden och hålla kontakt med kvinnliga ledamöter i andra interparlamentariska internationella organisationer.

I samband med juli månads session ordnade Finlands delegation och representation i OSSE ett seminarium om kvinnors deltagande i fredsmedling med rubriken Mediation in the OSCE area: Enhancing the role of women negotiators. Seminariet leddes av Finlands ambassadör i OSSE Katja Pehrman. Vid seminariet talade församlingens ordförande Kanerva och delegationsordföranden Paloniemi samt doktor Natalia Mirmanova, expert på freds- och konfliktforskning, och Georgiens vice premiärminister Ketevan Tsikhelesjvili som ansvarade för medlingsfrågor och jämställdhet.

I sitt öppningsanförande efterlyste Paloniemi fler kvinnor i fredsmedlingsuppdrag.

Kvinnor är både offer och parter i konflikter men trots det är i genomsnitt endast fem procent av fredsförhandlingarna kvinnor. Paloniemi påpekade att kvinnorna ofta har en klar uppfattning både om orsakerna till konflikterna och alternativa lösningar. När man talar om att ta med kvinnor som fredsmedlare handlar det inte enbart om jämställdhet utan om effektiv verksamhet som ger resultat. Paloniemi uttryckte oro över nuläget där man förlorar hälften av den potential som skulle finnas tillgänglig för att lösa konflikter och globala problem.

Vice premiärminister Ketevan Tsikhelesjvili konstaterade att ett sätt att förbättra kvinnors ställning är att visa exempel. Länderna bör inkludera kvinnor i förhandlingsdelegationer och uppmuntra kvinnor att ta en aktiv roll. Doktor Mirmanova talade för att fokusera på förebyggande av kriser och på de människogrupper som lider mest av konflikter. Hon betonade också betydelsen av yrkeskompetens för att finna fredliga lösningar. Kanerva uppmanade i sitt anförande sin efterföljare att utnämna en särskild representant i ärendet för församlingen.

En av delegationens målsättningar under året har varit att under mötesresorna träffa finländska experter med internationella uppgifter utomlands. I Tbilisi träffade delegationen finländska sakkunniga som arbetar inom EU:s övervakningsinsats för civil krishantering EUMM på olika håll i Georgien. Delegationen fick vid mötet en omfattande överblick över läget i Georgien och tog del av lokala erfarenheter om de utdragna konflikterna i Abchazien och Sydossetien. Man diskuterade också om Georgiens roll som en knutpunkt i ett område där historia och nutid färgas av en mångfald konflikter.

I Makedonien besökte delegationen OSSE:s mission i Skopje som leds av Nina Suomalainen. Delegationen träffade också Finlands hederskonsul Svetozar Janevski som öppet berättade om situationen i Makedonien och om landets politiska och ekonomiska utmaningar.

2.2 Delegaternas enskilda möten och uppträdanden

Delegationens ordförande Aila Paloniemi och ordförande Ilkka Kanerva träffade under året utländska gäster som besökte riksdagen. I mars träffade Paloniemi FN:s särskilda rapportör Maina Kiai. Kiais uppdrag hänför sig till att främja mötes- och föreningsfrihet. I mars träffade Kanerva och Paloniemi Georgiens vice utrikesminister Gigi Gigiadze.

Församlingens särskilda representant för Östersjöområdet Jürgen Klimke besökte Åbo och Helsingfors i maj 2016. Han träffade representanter för OSSE-delegationen och delegationen för Östersjöparlamentariker i riksdagen.

I juni ordnade delegationen tillsammans med Finlands delegation i Europarådet en briefing om Ryssland. Biträdande byråchef Vesa Vasara från utrikesministeriet och specialforskare Matti Lauha från skyddspolisen kommenterade temat.

Simon Elo som är suppleant delegationen deltog i april och i oktober i två seminarier arrangerade av Tysklands utrikesministerium och den tyska stiftelsen ZEIT-Stiftung med anledning av Tysklands ordförandeperiod i OSSE. Seminarierna var avsedda för "framtidens politiker", närmare bestämt personer i åldern 30–38 år som har visat prov på ledarskap och intresse för europeiska säkerhetsfrågor.

I december höll ordförande Paloniemi öppningsanförande vid seminariet "Konflikti muualla – konflikti meillä? Etyjin kokonaisvaltainen turvallisuus ja nykykriisien hallitsemien inhimilliset lähtökohdat". Seminariet ordnades av Nätverket för bred säkerhet WISE. I sitt öppningsanförande underströk Paloniemi att en lösning på de mångförgrenade konflikterna och kriserna förutsätter en omfattande och övergripande infallsvinkel. Vi behöver samhällets och det internationella samfundets samtliga resurser inklusive kvinnor och ungdomar.

2.3 Regionalt samarbete

Det regionala samarbetet inom församlingen har ökat under de senaste åren. De nordiska ländernas OSSE-delegationer har sedan 1990-talet regelbundet haft möten i samband med plenum. Från 2012 har de baltiska länderna tagits med på dessa möten som också ordnats vid andra tider än i samband med sessionerna. Samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna omnämns med förkortningen NB8.

Delegationerna för de nordiska och baltiska länderna sammanträdde tre gånger under året.

Ilkka Kanerva och Aila Paloniemi deltog i mötet i januari i Tallinn. På detta möte diskuterade man det förestående vintermötet och personvalen. Henri Praks från det estniska International Centre for Defence and Security presenterade en översikt av den säkerhetspolitiska situationen i Östersjöområdet.

Ordförande Paloniemi deltog i årets andra NB8-möte i maj på Island. På agendan stod temat för sessionen i Tbilisi, sessionens tilläggsärenden och de kommande personvalen i Tbilisi.

Hela finska delegationen deltog i NB8-mötet i juli i Tbilisi som ordnades av Lettland.

Ordförande Ilkka Kanervas verksamhet

Ilkka Kanervas period som ordförande för OSSE:s parlamentariska församling (2014–2016) inföll vid en tid då OSSE:s grundläggande principer och hörnstenar sattes på prov som en följd av bland annat Rysslands annektering av Krim i Ukraina. År 2016 medförde ingen lättnad i säkerhetsläget i Europa och krisen i Ukraina förblev inflammerad under hela året. Också flyktingkrisen i Europa stod högt på OSSE:s och ordförande Kanervas agenda. De två genomsyrande teman under slutet av Kanervas ordförandeperiod var krisen i Ukraina och utvecklandet av OSSE:s fredsmedling.

Parlamentariska församlingens regler begränsar ordförandeperioden till högst två år. Kanerva valdes till ordförande i juli 2014 och han blev omvald i juli 2015. Mandatperioden tog slut vid församlingens session i juli 2016. Till hans efterträdare valdes österrikaren Christine Muttonen som tidigare varit vice ordförande.

Ordförande Kanerva ledde församlingens verksamhet och fungerade som ordförande vid församlingens samtliga ordinarie möten under första halvåret 2016. Kanerva diskuterade frågor som gällde OSSE:s verksamhet med flera ministrar som besökte Helsingfors och i samband med möten på annat håll. Efter ordförandeperioden blev Kanerva medlem i församlingens presidium i egenskap av president emeritus och församlingens särskilda representant i fredsmedlingsfrågor.

3.1 Bilateral möten

Huvudtemat för församlingens vintermöte i februari var flyktingkrisen i Europa och Ukrainakrisen. I samband med vintermötet träffade Kanerva bland annat ryska dumans talman Sergej Narysjkin och talman Kassum-Jomart Tokajev från Kazakstans parlament samt med EU:s kommissarie Christos Stylianides som ansvarar för humanitärt bistånd och krishantering.

Vid mötet med Narysjkin diskuterades situationen i Ukraina, Rysslands roll i OSSE, parla-

mentsvalet i Ryssland hösten 2016 och församlingens övervakning av valet. Kanerva underströk att de parlamentariska valövervakarnas verksamhet inte får begränsas.

Under de sista månaderna av ordförandeskapet träffade Kanerva representanter för staterna i södra Kaukasien. I mars 2016 träffade Kanerva i Helsingfors Georgiens vice utrikesminister Gigi Gigladze. Georgien stod värd för församlingens session i juli. I maj träffade han Armeniens utrikesminister Eduard Nalbandyan och ordföranden för Azerbajdzjans OSSE-delegation Azay Guliev.

I maj representerade Kanerva OSSE:s parlamentariska församling vid OSS:s (De oberoende staternas samvälle) session i S:t Petersburg. I sessionen deltog också ordföranden för Europarådets parlamentariska församling Pedro Agramunt och ordföranden för Interparlamentariska unionen (IPU) Saber Chowdhury. Kanerva hade enskilda möten med de förstnämnda och med den nyvalde talmannen för Kazakstans parlament Baktykozha Izmkhambetov. I mötet med talmannen i det ryska federala rådet Valentina Matvienko diskuterade Kanerva om utvecklingen av situationen i Ukraina. Han hoppades att Ryssland skulle respektera alla OSSE:s värderingar och principer inklusive i miljöfrågor.

Församlingens ordförande har möjlighet att utnämna särskilda representanter i församlingen. I augusti 2015 utnämnde Kanerva tysken Jürgen Klimke till församlingens särskilda representant i Östersjöfrågor. I Klimkes mandat ingick att ta upp frågor i anslutning till Östersjöområdet med hänsyn till OSSE:s samtliga tre dimensioner. Klimke besökte Finland i maj 2016 på inbjudan av Kanerva. Diskussionerna lyfte fram det skärpta säkerhetsläget i Östersjön och församlingens förestående session i Tbilisi.

Kanerva ledde för sista gången ordet vid församlingens session i Tbilisi i juli. I sitt inledningsanförande betonade han vikten av dialog mellan ledamöter från samtliga länder särskilt i tider då

de hävdvunna säkerhetsstrukturerna är ansträngda och osäkerheten sprider sig i världen. Vidare påminde Kanerva församlingen om att det har förekommit uppenbara brott mot OSSE:s principer. Exempel på det är ockupationen av Krim och de utdragna konflikterna i Georgien, Moldavien och södra Kaukasien.

I samband med församlingens julisession träffade Kanerva Tysklands utrikesminister Frank-Walter Steinmeier. Kanerva och Steinmeier diskuterade läget i Ukraina, Rysslands operativa logik i det aktuella läget samt gemensamma utmaningar såsom den internationella terrorismen, klimatförändringen och flyktingkrisen. Steinmeier tackade Kanerva för det arbete han gjort som församlingens ordförande vilket bidragit till att förbättra samarbetet mellan OSSE:s parlamentariska och mellanstatliga aktörer och styrt samarbetet i en mer resultatinkriktad riktning.

3.2 Krisen i Ukraina

Under året förde Kanerva en aktiv dialog med representanter för den högsta ledningen för Ukraina och Ryssland. Målet var att få Ryssland och Ukraina och vissa andra OSSE-länder att tillsammans diskutera de aktuella problemen. Kanerva betonade systematiskt vikten av att få till stånd en konstruktiv dialog mellan parterna av Ukrainakrisen vilket dock i praktiken visat sig vara utmanande.

I diskussionerna eftersträvade Kanerva att intensifiera det parlamentariska samarbetet i ansatserna att lösa konflikten i Ukraina. Kanervas kärnbudskap var att det parlamentariska samarbetet och det diplomatiska samröret har mycket att ge och kan främja implementeringen av Minskavtalen, och särskilt reformen av Ukrainas grundlag och förutsättningarna att ordna lokala val i östra Ukraina.

Regeringskrisen i Ukraina som började i februari 2016 löstes under slutet av våren 2016. Trots det har man inte funnit någon lösning på landets grundläggande problem. Utsikterna till utveckling för Ukraina försvåras märkbart av korruption, oligarkstrukturer, problem med de offentliga finanserna som ytterligare belastas av krigsinsatser, ett svagt rättsväsende och den växande polariseringen av samhället. Genomförandet av de mest oumbärliga reformerna förutsätter

en stabil politisk situation. Ukraina har därför inte råd med nya politiska kriser.

I juni besökte Kanerva Kiev. Han deltog i Natos parlamentariska församlings Rose-Roth-seminarium och träffade Ukrainas politiska ledning. Vid sina möten med Ukrainas president Petro Porosjenko och utrikesminister Pavlo Klimkin efterlyste Kanerva en hållbar vapenvila och vikten av att verkställa Minskavtalet. Han påminde om de möjligheter som det parlamentariska samarbetet erbjuder och underströk att församlingen är beredd att bidra till en lösning av konflikten i östra Ukraina.

Den ursprungliga tidsfristen för implementeringen av Minskavtalet löpte ut i slutet av 2015. Eftersom det inte har varit möjligt att få tillstånd vapenvila i östra Ukraina, har man inte kunnat ordna lagliga lokala val. Läget försvåras ytterligare av det fortfarande finns främmande väpnade trupper på Ukrainas territorium och gränsen mot Ryssland på Donbass-området inte kontrolleras av Ukraina. Trots utmaningarna i anslutning till att verkställa Minskavtalet är avtalet det bästa alternativet, och för närvarande den enda vägen ut ur konflikten.

Vid sina möten med Ukrainas president Petro Porosjenko och utrikesminister Pavlo Klimkin konstaterade Kanerva att målen för Minskavtalet fortfarande kan nås. Han betonade att den parlamentariska församlingen upprepade gånger har fördömt Rysslands agerande på Krim och i östra Ukraina med hänvisning till att aktionerna strider mot folkrätten och slutdokumentet från Helsingfors. Församlingen har också lyft fram det mänskliga lidandet och den humanitära nöden som konflikten har förorsakat.

President Porosjenko tackade församlingen och ordförande Kanerva för stödet till Ukraina och försäkrade att Ukrainas regering kommer att genomföra de nödvändiga administrativa och politiska reformerna inklusive åtgärder för att bekämpa korruptionen. Utrikesminister Klimkin underströk betydelsen av OSSE:s aktioner i Ukraina.

Under sin vistelse i Kiev i juni träffade Kanerva även Nadija Savtjenko, som har fått status av nationalhjälte i Ukraina. Savtjenko, som har vistats nästan två år i ryska fängelser, tackade Kanerva för det stöd som församlingen har gett henne under fångenskapen. Savtjenko dömdes

på våren för mord till tjugotvå års fängelse vid en rättegång som starkt kritiserades av det internationella samfundet. Hon blev fri vid ett byte av fångar mellan Ukraina och Ryssland i slutet av maj och hon valdes till parlamentsledamot under sin fångenskap.

3.3 En framtidsvision för församlingen

Som avslutning på sin verksamhetsperiod publicerade Kanerva sin vision för församlingens verksamhet. Visionsdokumentet publicerades i juli och det innehåller förslag för att utveckla verksamheten. Församlingens stadge-arbetsgrupp bad också de nationella delegationerna att komma med utvecklingsförslag. Finlands delegation konstaterade i sitt utlåtande att församlingens ordinarie möten i sin nuvarande form erbjuder en god plattform för församlingens diskussioner. Diskussionerna kunde med fördel utvecklas genom att tydligare fokusera på OSSE:s tre säkerhetsdimensioner, genom att uppmuntra de nationella delegationerna att föreslå tema för den årliga sessionen och genom att utveckla dokumenteringen av sessionerna.

Finlands delegation påpekade också att det är angeläget att säkerställa resurser för församlingens operativa aktiviteter i framtiden. För att säkerställa kvaliteten på valövervakningen är det viktigt att allokera tillräckligt med resurser på sekretariatet och att fördjupa samarbetet med kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) och med övriga parlamentariska församlingar. Också församlingens särskilda representanter behöver ökat stöd av sekretariatet för sitt arbete. Finlands delegation uppmuntrade i sitt utlåtande församlingens särskilda representanter och ad hoc-arbetsgrupper att öka samarbetet med OSSE:s mellanstatliga dimension.

3.4 Fredsmedling

Fredsmedling var ett av de två genomsyrande teman under Kanervas ordförandeperiod. Fredsmedling utgör en av prioriteterna i Finlands utrikespolitik och är därmed också en viktig del av Finlands verksamhet inom OSSE. Finland delar ordförandeskapet OSSE:s arbetsgrupp för freds-

medling. De övriga ordförandena är Schweiz och Turkiet.

Utgångspunkten för Kanervas arbete inom fredsmedling är att OSSE erbjuder ett unikt forum för dialog i ett politiskt klimat präglad av motsättningar mellan olika aktörer. Denna möjlighet bör utnyttjas maximalt och därför är det viktigt att garantera tillräckliga resurser för OSSE:s arbete som syftar till att förebygga konflikter, hantera kriser och vidareutveckla fredsmedlingen.

Under sin tid som församlingens ordförande deltog Kanerva i ett seminarium om frusna konflikter i Leinsweiler i Tyskland i april. Han organiserade också ett internationellt fredsmedlingsseminarium i Helsingfors i maj. På seminariet, som ordnades i samarbete mellan Finlands delegation och OSSE:s Centrum för konfliktförebyggande insatser (CPC) i Wien, behandlades möjligheterna att förebygga och hantera krig och konflikter genom parlamentarisk dialog och stödet till utvecklingen av mänskliga rättigheter och demokrati i konfliktländer. I seminariet deltog församlingens vice ordförande Kent Härstedt (Sverige), George Tsereteli (Georgien) och Christine Muttonen (Österrike), representanter för församlingens sekretariat och riksdagen samt utomstående sakkunniga.

Efter att ha lämnat ordförandeposten vid församlingen utnämndes Kanerva till församlingens särskilda representant för fredsmedling. Beslutet om utnämningen fattades av Kanervas efterträdare, församlingens österrikiska ordförande Christine Muttonen. Utnämningen är en uppföljning på församlingens resolution från 2014 som underströk vikten av att utveckla kapaciteten för fredsmedling hos OSSE, inklusive inom parlamentariska församlingen.

Kanervas målsättning är att öka synligheten för fredsmedlingsverksamheten i allmänhet och att stärka den parlamentariska dimensionen i fredsmedlingen i alla faser av konfliktcykeln. Målet är att systematisera OSSE:s fredsmedling och effektivisera dialogen om fredsmedling både inom OSSE och i samarbete med andra aktörer. I uppdraget som särskild representant för fredsmedling ingår också målet att främja lösningen på utdragna konflikter (Nagorno-Karabach, Transnistrien, Sydossetien, Abchazien) genom en ökad parlamentarisk insats inom fredsmedling. I detta syfte har Kanerva konkreta initiativ

bland annat för att stödja arbetet med att utreda konflikten i Transnistrien och för att främja dialogen för att främja en lösning av krisen i Ukraina.

I november deltog Kanerva i möten i anslutning till fredsmedling i Förenta nationerna i New York. Kanerva träffade chefen för FN:s Europaavdelning Levent Bilman, Stephen Jackson och Kirsi Joenpolvi vid fredsmedlingsavdelningen samt Peter Duen från avdelningen för fredsbevarande insatser. Vid mötena diskuterades aktuella frågor med anknytning till fredsmedling. Vidare dryftades möjligheten att fördjupa samarbetet och samordningen mellan OSSE och FN vid fredsmedling.

Finlands permanenta representation vid OSSE stod värd OSSE:s vängrupp för fredsmedling i Wien i november. Vid vängruppens möte diskuterades möjligheterna att stärka samarbetet inom OSSE i fredsmedlingsfrågor och behovet av att öka kvinnors delaktighet i fredsprocesserna. Kanerva talade i november inför representanterna för OSSE:s permanenta råd (Permanent council) i sin roll som särskild representant för fredsmedling. Han träffade ordförandelandet Tysklands OSSE-ambassadör Eberhard Pohl och även representanter från det kommande ordförandelandet Österrike för att diskutera samarbetsmöjligheter 2017. Österrike har uttryckt sitt stöd för OSSE:s fredsmedling.

I egenskap av president emeritus och församlingens särskilda representant för fredsmedling deltog Kanerva i församlingens presidiummöte och

följde OSSE:s ministermöte i december i Hamburg. Vid presidiets möte presenterade Kanerva sin arbetsplan för fredsmedling för de kommande åren. Planen fick presidiets breda stöd.

OSSE-mötena i december erbjöd Kanerva tillfälle till bilaterala samtal med anknytning till fredsmedlingstemat och säkerhetspolitiska frågor i Europa. I samband med ministermötet träffade Kanerva utrikesministrarna John Kerry (Förenta staterna), Sergej Lavrov (Ryska federationen) och Frank-Walter Steinmeier (Tyskland) samt ambassadör James Warlick som hör till Minskgruppens gemensamma presidium, ledaren för SMM Er-tugrul Apakan och chefen för Moldaviens OSSE-mission Michale Scanlan.

3.5 Valövervakning

OSSE-församlingens hedersordförande Ilkka Kanerva deltog i två av OSSE:s valövervakningsinsatser under senare hälften av 2016.

Kanerva utsågs till särskild samordnare för OSSE:s valövervakning av parlamentsvalet i Ryssland. Kanerva deltog också i församlingens delegation som övervakade valen i Förenta staterna i november.

Utöver detta höll Kanerva ett huvudansvarande vid ett seminarium ordnat av ODIHR i november i Wien. Temat för seminariet var aktuella utmaningar i anslutning till val, bästa praxis och utvecklandet av valövervakningsverksamheten.

Församlingens möten, ställningstaganden och aktuella debatter

Församlingens samtliga 323 medlemmar sammanträder tre gånger per år (vintermöte i februari, session i juli, höstmöte i september eller oktober). Presidiet och ständiga utskottet är församlingens beredande instanser och de samlas i en mindre sammansättning var och en tre gånger per år.

4.1 Ständiga utskottet och presidiet

Ständiga utskottet består av medlemmarna i presidiet och delegationernas ordförande. Både *Aila Paloniemi* och *Ilkka Kanerva* deltog i ständiga utskottets möten i februari, juli och oktober. Vid mötena hördes ordförandens och generalsekreterarens aktuella översikter samt rapporter av församlingens särskilda representanter och arbetsgrupper. Ständiga utskottet antog inga resolutioner under året.

Ständiga utskottets möten erbjuder möjlighet till dialog med OSSE:s mellanstatliga aktörer. I februari presenterade ambassadör Gernot Erler programmet för Tysklands ordförandeskapsperiod och svarade på parlamentarikernas frågor.

I juli höll Tysklands utrikesminister Hans-Walter Steinmeier ett tal vid församlingens session i Tbilisi. Steinmeier betonade betydelsen av samarbete och ömsesidigt förtroende vid lösning av konflikter och konstaterade att det inte finns några snabba lösningar på mångdimensionella kriser. I sitt tal lyfte han fram sin oro över de utdragna kriserna inom OSSE-området och över krisen i östra Ukraina. Att nöja sig med det rådande läget i kriserna är inget verkligt alternativ. Under sitt ordförandeskap i OSSE har Tyskland gått in för att stöda arbetet att finna en lösning på konflikterna genom att stegvis bygga upp förtroendet mellan parterna i konflikten och genom att stärka och tillföra en ny dynamik i de pågående förhandlingsprocesserna.

Steinmeier påminde om att en hållbar fred kan uppnås endast genom samarbete och genom att avstå från en icke-konstruktiv vän-fiende dikotomi. OSSE:s ansatser för att lösa konflikterna i området kan lyckas endast om de har folkets stöd och om det finns en genuin vilja till öppen dialog. Steinmeier uppmanade också OSSE att effektivisera förhandlingsmetoderna och att utnyttja alla kommunikationsmöjligheter för att lösa konflikter. Det är viktigt att respektera gemensamt överenskomna regler och förbindelser. Steinmeier tackade församlingens ordförande *Ilkka Kanerva* för hans konsekventa arbete för att lösa konflikter och främja dialog.

I oktober presenterade OSSE:s generalsekreterare Lamberto Zannier OSSE:s verksamhetsprogram och budgetutkast för 2017 och besvarade parlamentarikernas frågor. Zannier konstaterade att de nya utmaningarna kräver nya grepp och infallsvinklar. Han uttryckte oro över hur OSSE:s mission i Ukraina fungerar, och över de ökade säkerhetsriskerna. OSSE:s permanenta råd (Permanent council, ambassadörerna) har tillsatt en inofficiell arbetsgrupp för att behandla utmaningar i anslutning till migrationen. OSSE budgetförslag för 2017 innehåller en förhöjning på två procent. De svaga tjänstgöringsvillkoren för personalen i fältmissionerna har visat sig vara en utmaning och försvårat rekryteringen. Inga ändringar är att vänta vad gäller frågan om OSSE:s juridiska ställning. Österrike tar över ordförandeskapet av OSSE:s mellanstatliga verksamhet år 2017.

Församlingens presidium sammanträdde i december i Hamburg dagen före OSSE:s utrikesministermöte. Vid mötet presenterade ambassadör Gernot Erler en allmän översikt över Tysklands verksamhet under ordförandeskapet.

Församlingens ordförande Muttonen höll ett tal vid utrikesministermötet där hon betonade betydelsen av OSSE:s roll vid förbättring av

områdets säkerhetsläge. Muttonen efterlyste nödvändigheten att stärka och effektivisera samarbetet och dialogen inom OSSE. Parlamentariska församlingen kan ha en särskilt viktig roll i detta sammanhang.

I juli antog församlingens ständiga utskott budgeten för räkenskapsperioden oktober 2016 till september 2017. Budgetens slutsumma är 3 161 000 euro av vilket Finlands betalningsandel är 1,85 procent, det vill säga 58 479 euro.

4.2 Slutdokumentet från sessionen i Tbilisi

Slutdokumentet från Tbilisi består av resolutioner utarbetade av församlingens tre utskott och sexton tilläggsämnen baserade på medlemsinitiativ. Eftersom medlemsinitiativens (supplementary item) antal överskred vad reglerna medger, måste ständiga utskottet rösta om vilka förslag som gick till vidare behandling. Utskottet godkände sexton tilläggsämnen för fortsatt behandling. Medlemsförslagen behandlades först i utskotten som efter en allmän debatt behandlade ändringsförslag och röstade fram den slutliga texten. Resolutionerna godkändes slutligen i plenarsessionen.

Ryssland motsatte sig skrivningarna om Ukraina och Krim och meddelade att en del av texten i deklarationen inte främjar samarbetet inom OSSE. I den slutliga omröstningen röstade Ryssland mot hela slutdokumentet.

Politiska utskottets resolution med sjuttio punkter täcker praktiskt taget alla delområden och utmaningar inom ramen för OSSE:s politiska dimension. Resolutionen tog upp kampen mot terrorism och motåtgärder, Ukrainakrisen, utdragna konflikter i OSSE-området, den humanitära situationen för flyktingar inklusive interna flyktingar samt tryggheten av yttrandefriheten när den krigsletsande propagandan ökar. Sanktionerna mot Ryssland är direkt beroende av att ockupationen av Krim upphör. På Finlands initiativ kompletterades texten med en punkt om fredsmedling och behovet att stärka parlamentarisk insats i fredsmedlingen.

Ekonomiska utskottet lyfter särskilt fram klimatförändringen som en central faktor som kan rubba säkerheten. Resolutionen betonar också betydelsen av jämställdhet mellan könen för den ekonomiska

utvecklingen. De ursprungliga skrivningarna som behandlade sanktionerna mot Ryssland förorsakade en omfattande debatt, men ströks slutligen.

Det tredje utskottets resolution ledde till en livlig debatt. Huvudpunkterna i texten var flyktingars humanitära ställning, Ukrainakrisen och bristen på ledarskap i fråga om människorättsfrågor inom OSSE. Resolutionen understryker att OSSE bör utnyttja organisationens samtliga tillgängliga mekanismer för att främja de mänskliga rättigheterna och noterade att de värsta kränkningarna av mänskliga rättigheter för närvarande sker på ockuperade områden. Församlingen påminner om att ockupanterna bör respektera sina internationella åtaganden (bland annat gällande mänskliga rättigheter). Församlingen beklagar bristen på konsensus och ledarskap i människorättsfrågor vilket man kunnat märka särskilt i samband med flyktingkrisen. Ryska delegationens representant framförde en kritisk kommentar om OSSE:s höga kommissionär för nationella minoriteter (HCNM).

Fyra resolutioner baserade på medlemsinitiativ tog upp OSSE:s omvärldsvillkor, utvecklingsbehov och organisationens roll i det internationella organisationsfältet.

I resolutionen om att stärka säkerheten i Europa uttrycker församlingen sin djupa oro över säkerhetsläget inom OSSE-området och dess omgivning och betonar betydelsen av politisk dialog vid lösningen av tvister och byggandet av ömsesidigt förtroende. Församlingen uppmanar ordförandelandet Tyskland och den så kallade trojkan att ta fram konkreta förslag för att förbättra det allmänna säkerhetsläget och utveckla den politiska debatten. *I resolutionen om att stärka relationerna mellan församlingen och OSSE* hänvisar församlingen till tidigare ställningstagande och uppmanar sin generalsekreterare att utarbeta konkreta förslag vad gäller församlingens deltagande i OSSE:s verksamhet.

Ett område där det är särskilt viktigt att utveckla samarbetet är inom konfliktförebyggande och konfliktlösningsarbete. *I resolutionen om att utveckla möjligheterna för OSSE:s parlamentariska församling att delta när det gäller effektiva kris- och konfliktåtgärder* efterlyser församlingen bättre möjligheter för församlingens att reagera på kriser och konflikter. Församlingen bör utveckla sin egen civil- och reaktionskapacitet vid krissituationer, satsa på att

stödja fältinsatser och att skapa lägesbilder. De parlamentariska specialrepresentanternas och ad hoc-arbetsgruppernas sakkunskap och kontaktnätverk bör också utnyttjas mera och deras insatser som debattörer och informationsförmedlare bör användas i större grad.

I resolutionen om obegränsat tillträde för medlemmarna i OSSE:s parlamentariska församling till officiella OSSE-evenemang och andra aktiviteter konstaterar församlingen att reserestriktioner till följd av sanktioner mot deltagande länder förhindrar dialog och samarbete. Församlingen uppmanar de deltagande staterna att stödja dialog mellan parlamenten och att avhålla sig från åtgärder mot parlamentariker samt att garantera alla medlemmar i församlingen tillträde till OSSE:s verksamhet genom att bevilja dem visum eller resetillstånd.

I två resolutioner behandlades situationen i medlemsländerna. *I resolutionen om konflikten i Georgien* uppmanar församlingen Ryssland att iaktta de folkrättsliga principerna, verkställa avtalet om vapenvila fullt ut och att respektera Georgiens territoriella integritet och suveränitet. Ryssland uppmanas att återta erkännandet av de områden som hör till Georgien och att upphöra med ockupationen av dem och att garantera flyktingar och internt evakuerade personer trygg och obehindrad passage till sina hemorter. Dessutom bör Ryssland tillåta internationell övervakning av mänskliga rättigheter inom sitt territorium.

I resolutionen om republiken Moldavien uttrycker församlingen sitt stöd för att återuppta 5+2-förhandlingarna och inbjuder samtliga parter i konflikten till att diskutera en ombildning av den nuvarande mekanismen för fredsbevarande till ett internationellt civiluppdrag som är underställt OSSE. Församlingen påminner om att församlingens ad hoc-arbetsgrupp har som uppgift att stödja fred, stabilitet och rättsstatsprinciperna samt förhandlingar mellan Moldaviens parlament och representanter för Transnistrien. Församlingen uppmanar sina tidigare uppmaningar till Ryssland att dra sina trupper och sin militära utrustning bort från Moldaviens område.

På initiativ av församlingens särskilda representant för Östersjöområdet antogs en *resolution om samarbetsfrämjande och förtroendeskapande åtgärder inom Östersjöområdet*. Med hänvisning till det försvagade säkerhetsläget uppmanar församlingen de deltagande staterna att främja säkerheten och

samarbetet inom olika områden i regionen. I resolutionen konstateras att bland annat fartygsstrafiken och ryska militära flygplan som flyger utan transponder utgör en säkerhetsrisk. Resolutionen innehåller ett förslag om att tillsätta en parlamentarisk ad hoc-arbetsgrupp för Östersjö-frågor med uppgift att lyfta fram utmaningarna kring säkerheten i Östersjön i församlingen.

I sex resolutioner om tilläggsämnen behandlades hot mot OSSE:s grundläggande principer.

Principen om territoriell integritet är en av OSSE:s viktigaste principer. Församlingen fördömer Rysslands olagliga annektering av Krim och samtliga förbrytelser på Krim. I *resolutionen om brott mot de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna på Krim och i Sevastopol* konstaterar församlingen att Rysslands upprepade kränkningar av folkrätten och OSSE:s principer har lett till brott mot de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna på Krim. Församlingen uppmanar Ryssland att avhålla sig från aggressioner mot Ukraina och att iaktta de åtaganden som folkrätten förutsätter som ockupant, att ingripa i brott mot de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, tillåta internationella aktörer att få tillträde till Krim för att rapportera och att förhindra brott på basen av religion eller etnicitet i området.

Korruption utgör ett allvarlig hot mot demokratin, de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprinciperna inom OSSE-området. I *resolutionen om arbete mot korruption inom OSSE-området för att stärka rättsstatsprinciperna* uppmanar församlingen deltagarländerna att göra kampen mot korruptionen till en av prioriteterna för åren 2016–2017 som ett led i de mer omfattande strävandena att återställa medborgarnas tro på de demokratiska institutionernas funktionsduglighet. Samarbetet mellan de nationella parlamenten i kampen mot korruptionen måste stärkas. Genusperspektivet bör beaktas. Medierna och det civila samhället har en viktig roll i att skapa en kultur där korruption fördöms och avslöjas.

Deltagarländerna i OSSE har antagit omfattande åtgärder för att motarbeta och förebygga fördomar och diskriminering. Ökningen av incidenter kräver omedelbara åtgärder. I *resolutionen om krav på åtgärder av OSSE mot våld och diskriminering* uttrycker församlingen sitt stöd för de nuvarande åtgärderna mot antisemitism, rasism och

intolerans. Församlingen uppmanar staterna att stöda OSSE:s initiativ i frågan och uppmanar OSSE att utveckla sin handlingsplan mot diskriminering. Som en metod föreslår församlingen en högnivåkonferens som skulle diskutera samarbetet mellan förundersökningsmyndigheterna och sårbara samhällsgrupper och motarbetandet av fördomar mot nya invandrare.

Sexuellt utnyttjande av barn och människohandel är de värsta formerna av kränkningar av mänskliga rättigheter. Dömda sexualbrottslingar kan ofta fortsätta sin verksamhet i ett annat land. OSSE-länderna saknar effektiva system för uppföljning av fall av utnyttjande av barn eller brottsliga medborgare i eget land. I *resolutionen om samarbete mellan förundersökningsmyndigheter för att förhindra sexuellt utnyttjande av och handel med barn som bedrivs av kända sexualbrottslingar* uppmanar församlingen de deltagande staterna att samverka med den privata sektorn och det civila samhället, att se över lagstiftningen och utveckla redskap för utbyte av information med de internationella förundersökningsmyndigheterna.

Terroristhotet ökar inom OSSE-området och stora passagerarplan är betydande mål för terrorister. På initiativ av Ryssland antogs en *resolution om behovet av att utrusta passagerarplan med teknisk utrustning för att övervaka flygen i realtid*. Församlingen uppmanar de deltagande länderna och tillverkarna att undersöka vad som gör flygplanen sårbara och att i mån av möjlighet utrusta nuvarande och nya plan med audiovisuella övervakningsredskap.

Invandring togs upp i tre resolutioner om tilläggsämne. I *resolutionen om flyktingarnas rättigheter* uppmanar församlingen de länder som har undertecknat Genèvekonventionen om flyktingar att respektera förbudet mot återsändning och att förenhetliga praxis för mottagande av flyktingar tillsammans med Frontex och EASO. Församlingen påminner också om att asyl är en grundläggande rättighet. Församlingen rekommenderar regeringarna att vidta behövliga åtgärder för att skydda flyktingars familjer.

I *resolutionen om utmaningar i fråga om säkerheten vid invandring* konstateras att den okontrollerade invandringskrisen har lett till misslyckade förfaranden och lyft upp inte bara humanitära frågor utan också terroristhotet. För att få invandringen under kontroll behövs mer samarbete i asylfrågor. Mottagningsprocedurerna måste förbättras

på de ställen där migranter först tas emot och samarbetet mellan ursprungs- och transitländer måste förtätas.

Kvinnor och flickor utgör fortfarande den största delen av de invandrare och flyktingar som kommer till Europa. De utsetts för särskilda hot inklusive sexuellt våld, och de har andra behov än män. I *resolutionen om att foga genusbaserad analys och integrering av jämställdhet till åtgärderna i anslutning till invandrings- och flyktingkrisen* uppmanar församlingen OSSE att fästa mer uppmärksamhet vid de hot som kvinnor och flickor utsetts för och deras särbehov samt att skydda kvinnor och flickor från alla slag av utnyttjande, diskriminering och våld, också vad gäller statliga aktörer och utförare av humanitärt arbete.

4.3 Temakonferens

I samband med höstmötet ordnade församlingen en temakonferens vars ämne 2016 var att stärka god förvaltning och åtgärder som ökar förtroendet inom OSSE-området (Strengthening Confidence-Building Measures and Good Governance in the OSCE Region). Konferensen hölls i Makedoniens huvudstad Skopje. I början av mötet yttrade sig Makedoniens talman Trajko Veljanovski, OSSE-delegationens ordförande Deskoska och församlingens ordförande Christine Muttonen. Turkiets utrikesminister var tvungen att annullera sitt deltagande.

Ämnet för temakonferensen behandlades vid tre sessioner. Tema för den första sessionen var den goda förvaltningens roll för att främja ekonomisk tillväxt. Inledande anföranden i ämnet presenterades av OSSE:s ekonomi- och miljökoordinator Halil Yurdakul Yigitgüden och professor Gligorov.

Vid debatten under den andra sessionen behandlades demokratiska institutioner, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter i länderna i västra Balkan. Debatten inleddes med ett inlägg av Makedoniens vice premiärminister, utrikesminister Popovski. Utrikesministern påminde om OSSE:s och dess fältmissioners verksamhet och stöd för att utveckla demokratin i länderna i området sedan upplösningen av förbundsrepubliken Jugoslavien. Det regionala samarbetet är ett redskap för att främja landets europeiska integrering. Ministern berömde OSSE:s mission i Skopje och

dess ledare Nina Suomalainen för deras insatser och stöd för utvecklingen och nämnde särskilt samarbetet med inrikesministeriet och utvecklingen av medislagstiftningen. Ministern bekräftade regeringens inbjudan till OSSE att övervaka parlamentsvalet i Makedonien i december 2016.

Ledarna för OSSE:s sex fältkontor i västra Europa presenterade fokusområdena för missionernas verksamhet. OSSE har missioner i Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Montenegro och Serbien. Nina Suomalainen är chef för missionen i Skopje. Missionen i Kosovo är fortfarande störst.

Vid den andra sessionen talade *Aila Paloniemi* om att bekämpa radikalisering bland unga. Det är viktigt att utbilda lärare och socialmyndigheter och att stärka samarbetet också med polismyndigheterna. Barnskyddsmyndigheterna har en central roll. Det är också angeläget att identifiera bakgrundsfaktorerna till radikaleringen. De har långt ifrån alltid samband med religion, i stället kan det handla om utslagning, arbetslöshet, fattigdom och utsiktslöshet. Dessa orsaker måste man ta tag i tillräckligt tidigt, konstaterade Paloniemi.

Pekka Haavisto lyfte fram framstegen i förhandlingarna om EU-medlemskap i länderna i västra Balkan. Enligt Haavisto kan EU-integrationen spela en positiv roll i området i fråga om stöd för mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och minoritetsrättigheter. Haavisto lyfte också fram oron över extremism, radikalisering och utländska stridande. Haavisto ansåg att OSSE bör arbeta mer effektivt för att förhindra radikalisering och för att erbjuda arbetstillfällen och studieplatser för unga i konfliktområden och i länder som återhämtar sig från konflikter.

Tema för den tredje sessionen var mänskliga rättigheter vid behandling av internationell migration. Makedoniens inrikesminister Spasovski talade om betydelsen av regionalt samarbete. För att reda ut flyktingsituationen får Makedonien polishandräckning från flera länder och från Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån Frontex. Ministern betonade att flyktingkrisen inte har uppstått ur intet utan att det finns mer omfattande problem i bakgrunden. Men att bygga murar är ingen lösning.

Representanten för Internationella migrationsorganisationen IOM påminde om att iakttagandet av internationella människorättsförpliktelser

måste följas såväl i ursprungs-, transit som mottagarländerna. Det måste accepteras att migrationen och befolkningens rörlighet kommer att fortgå. Orsakerna är varierande och bland dem finns bland annat den demografiska utvecklingen och befolkningsökningen i Afrika.

Filippo Lombardi (Schweiz) berättade om arbetet inom församlingens ad hoc-kommitté för migration. Kommittén har besökt två mottagningsförläggningar (Calais och Dunkerque) i Frankrike och ett i Italien (Catania). Kommittén har efterlyst en bättre ansvarsfördelning och koordination vid hanteringen av flyktingärenden mellan länderna och en bättre integrationspolitik. Kommittén betonar vikten av att utreda de bakomliggande orsakerna till flyktingkrisen. Kommitténs slutrapport presenteras vid församlingens session i juli 2017.

Vid generaldebatten lyfte *Paloniemi* fram betydelsen av att asylsökandena har tillgång till riktig information och att detta eventuellt kan bidra till att minska flyktingströmmarna. Informationen om grunderna för beviljande av asyl, ansökningsförfaranden och förhållanden i mottagande länder bör erbjudas genom alla tänkbara kanaler och på de språk som talas i ursprungsländerna. Detta kunde enligt Paloniemi vara ett sätt att undvika missförstånd, missträningar och även personliga tragedier. Paloniemi efterlyste mer beslutsamma åtgärder mot människosmugglare från det internationella samfundet. Att utnyttja andra människors nödställda situation är inte bara moraliskt förkastligt utan också brottsligt. De skyldiga måste dras inför domstol och de måste stå för sina gärningar; för detta behövs internationellt samarbete. Slutligen påminde Paloniemi om de internationella människorättskonventionerna och andra förpliktelser som OSSE:s medlemsländer har förbundit sig till och enligt vilka asylsökande bör bemötas.

4.4 Medelhavsforum

Församlingen har sex demokratipartnerskapsländer för Medelhavsregionen som alla var inbjudna till Medelhavsforum. Av dem sände endast Algeriet och Palestina representanter till mötet. Diskussionen leddes av församlingens särskilda representant för Medelhavsregionen Michel Voisin (Frankrike).

Ordföranden för OSSE:s kontaktgrupp för Medelhavsfrågor, ambassadör Clemens Koja, redogjorde för behandlingen av Medelhavsfrågor inom ramen för den mellanstatliga verksamheten. Han konstaterade att det finns säkerhetsrelaterade utmaningar på bäge sidor om Medelhavet.

Ordföranden för utrikesutskottet vid Makedoniens parlament Milosjoski berättade om effekterna av flyktingkrisen i Makedonien. Han betonade att flyktingkrisen måste hanteras med iakttagande av OSSE:s, EU:s och gemensamt överenskomna normer och det måste finnas en gemensam strategi.

Malin Larsson-Grave berättade om verksamhet inom Europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO). EASO:s uppgift är att underlätta, koordinera och stärka det praktiska samarbetet mellan medlemsstaterna i många olika slags asylärenden genom att ge medlemsstaterna praktiskt och tekniskt stöd. EASO samlar in forskningsbaserad basinformation för EU:s politik och lagstiftning inom alla områden som direkt eller indirekt påverkar asylfrågorna. Vid debatten gick ordet först till de partnerländer inom Medelhavsregionen som var representerade på mötet.

Algeriets representant presenterade en historisk översikt över utvecklingen av olika samarbetsformer. Han betonade betydelsen av rättsstatsprinciperna och god förvaltning för en hållbar utveckling men konstaterade att bland annat flyktingströmmen har väckt reaktioner och gjort Medelhavet till ett område av våld och instabilitet. Det behövs en globalstrategi, och en förståelse av de yttersta orsakerna till problemen och fenomenen

och deras samtliga dimensioner. Radikalisering kan förhindras endast genom att öka den sociala rättvisan. Palestinas representant konstaterade att den yttersta orsaken till krisen i Mellanöstern är läget i Palestina.

Pekka Haavisto påminde om att flyktingkrisen löser sig slutgiltigt först när förhållandena i Syrien, Libyen och andra länder som folk flyr ifrån blir så lugna att landets egna medborgare kan bo tryggt. I flyktingkrisens främsta linje ligger grannländer såsom Jordanien, Turkiet, och i fråga om Somalia Kenya. De är redan nu trängda till bristningsgränsen och behöver hjälp. Enligt Haavisto är det viktigt att hålla i minnet de internationella åtaganden som gäller bistånd till dem som flyr undan krig och att respektera de mänskliga rättigheterna. De utgör de basala värderingar som Europa bygger på. Haavisto berättade i sitt tal att han besökte Skopje för första gången som utvecklingsminister i Finlands regering 1999 under Kosovokrigets tid. Då hade flyktingkrisen och flyktingarnas öde varit långt värre utan bistånd från grannländerna Makedonien och Albanien. Kommande krig och kriser kan förebyggas genom att satsa på utbildning och sysselsättning för unga. Att så många ungdomar i Mellanöstern och Nordafrika som möjligt har jobb förebygger radikaliserings och ligger i hela Europas intresse.

I debatten framhöll församlingens särskilda representant för genusfrågor Hedy Fry (Canada) att flyktingkrisen är en säkerhetsrisk. Belgiens representant kommenterade Turkiets presidents inlägg och kritiserade de turkiska myndigheters agerande efter kuppförsöket.

Valövervakning

OSSE:s verksamhet baserar sig på medlemslän- dernas samsyn på mänskliga rättigheter, demo- krati och rättsstatsprincipen. Fria val hör till de viktigaste principerna i en rättsstat. Kännetecknen för fria val är inskrivna i det så kallade Köpen- hamnsdokumentet från 1990. Med hänvisning till dokumentet kallar deltagarländerna OSSE att övervaka sina val. Verksamheten koordineras av kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR). Till ODIHRs uppgifter hör också att stöda utvecklandet av vallagstiftningen och valförrättningen överlag. Valövervakningen är dock den synligaste delen av Odihrs verksamhet.

Beslutet att genomföra valövervakning i ett medlemsland bygger på en rekommendation av ODIHRs bedömningsmission (Needs assess- ment mission). Efter att ett beslut att övervaka val fattats skickar ODIHR en grupp långvariga övervakare några månader före valdagen. Utri- kesministeriet svarar för rekryteringen av lång- variga valövervakare från Finland. De kortvariga övervakarna och däribland parlamentarikerna anländer några dagar före valdagen.

OSSE:s parlamentariska församling har över- vakat val i över tjugo år. Från 1993 har valövervak- ningen genomförts i samarbete mellan ODIHR, Europarådets parlamentariska församling, Euro- paparlamentet och tidvis Natos parlamentariska församling. Före valdagen träffar övervakarna landets högsta politiska ledning, företrädare för regeringen och oppositionen, medborgarorgani- sationer, medier och rättsväsendet. Den egent- liga valövervakningen genomförs i små grupper i olika delar av landet. Dagen efter valet lämnar OSSE en preliminär rapport. Den slutliga rap- porten blir klar inom några månader.

Vid valövervakningen granskas hur valsys- temet fungerar och hur de demokratiska prin- ciperna följs i valförrättningens olika skeden. Tyngdpunkten för valövervakningen har föränd- rats under åren. Tidigare kunde man observera

grovt valfusk närmast under den egentliga valda- gen men numera sker oegentligheter allt oftare under tiden före valet och under valrörelsen. Därför skickar OSSE vid behov valövervaknings- delegationer till alla medlemsländer och gran- skar numera även i större grad registreringen av kandidater, valkommissionernas arbete, val- lagstiftningen och hur valrörelsen genomförs överlag. ODIHR har också vidtagit åtgärder för att utveckla uppföljningen av valövervakarnas rekommendationer.

Finlands OSSE-delegation har tagit aktivt del i valövervakningsmissioner och understött ar- betet att utveckla uppföljningsarbetet. Fria val förutsätter ett fritt samhälle och fria medier. Det uppnås inte bara genom att övervaka val, utan förutsätter ett långsiktigt engagemang från de länder som tar emot valövervakningsdelegatio- ner. Därför är det ytterst viktigt att stöda länderna med implementeringen av de rekommendatio- ner som ingår i övervakningsrapporten.

Parlamentariska församlingen skickade 2016 delegationer för att övervaka parlamentsvalen i Kazakstan, Vitryssland, Ryssland, Georgien, Mon- tenegro och Makedonien samt presidentvalen i Förenta staterna och Moldavien.

En allmän observation vad gäller valen och valresultaten under berättelseåret är att motsätt- ningarna inom länderna har ökat. Många länders valkampanjer präglades av ett polariserat klimat där västerländska värderingar och mer konserva- tiva åsikter stod emot varandra. Det låga valdelta- gandet visar på ett bristande förtroende för och tro på det demokratiska beslutsfattandet. Många talar om en demokratins kris. Att utomstående aktörer eller stater försöker lägga sig i valförrättningen är en oroväckande trend. Det är ett allvarligt fe- nomen som kan hota hela den nutida politiska strukturen. Valresultatet i Förenta staterna visar också att gallupar har minskat i betydelse och att medierna måste bevaka sin egen opartiskhet bättre än förr.

5.1 Parlamentsvalet i Kazakstan

Kazakstans president Nursultan Nazarbajev upplöste landets parlament den 20 januari 2016 och förtida parlamentsval hölls den 20 mars 2016. OSSE:s parlamentariska församling övervakade valet under ledning av Geir Jørgen Bekkevold (Norge). Övervakningsmissionens särskilda koordinator var Marietta Tidei (Italien). I valövervakningen deltog också *Mika Raatikainen* (saf).

Parlamentsval i Kazakstan skulle ursprungligen hållas vid årsskiftet 2016–2017, men det svåra ekonomiska läget tvingade regeringen att göra impopulära beslut och slutligen måste regeringen tänka om. Sedan 2007 har alla val i landet varit förtida val. I samband med valförberedelserna företog Kazakstans centralvalnämnd ett studiebesök i Finland den 14 oktober 2015.

Parlamentets underhus (Majilis) har 107 platser och valperioden är fem år. Av ledamöterna väljs 98 från en valkrets som täcker hela landet genom proportionella val. Röstspärren på sju procent hör till de högsta i världen. De återstående nio ledamöterna väljs vid en folkförsamling som tillsätts av presidenten. De 47 ledamöterna i överhuset representerar landskapen och utses av presidenten.

Sex partier utsåg kandidater men endast ett av partierna (NSDP) var ett verkligt oppositionsparti. Landets vallagstiftning är bristfällig och exempelvis mötesfriheten begränsas så att det krävs tillstånd för att ordna valevenemang utomhus. För oppositionspartiet är det svårt att få tillstånd.

Presidentens parti Nur Otan vann som väntat parlamentsvalet och partiet fick 82 procent av rösterna. Ak Zol-partiet fick näst mest röster och kommunistpartiet kom på tredje plats. Valet förändrade inte parlamentets politiska sammansättning. Valdeltagandet var 77,1 procent. När valresultatet var klart meddelade president Nazarbajev att han överväger att stärka parlamentets ställning genom en grundlagsreform. Den 75-åriga Nazarbajev har regerat sedan 1989 och väntas småningom ge upp makten, men tills vidare syns inga tecken på det.

Observatörerna från ODIHR samt OSSE:s och Europarådets parlamentariska församlingar konstaterade i sitt gemensamma utlåtande att valet var tekniskt väl genomfört, men uppfyllde inte villkoren för demokratiska val. Valdagen förlöpte lugnt, men från vallokaler rapporterades

allvarliga brister och grovt valfusk, såsom påfyllda valurnor, missbruk av vallistor och oklarheter i fråga om resultatlistorna. De partier som deltog i valet fick bedriva kampanj fritt, men presidentpartiets starka ställning fördunklade gränsen mellan parti och stat. Någon faktisk valfrihet fanns inte. Det behövs en komplett översyn av vallagstiftningen. Kriminaliseringen av ärekränkning måste lindras. Centralvalnämndens arbete fick beröm men de lokala valnämndernas arbete gav orsak till kritik.

Medierna försökte vara neutrala, men presidentens parti var ändå synligast. Av fruktan för extrema fenomen har landet begränsat mediefriheten bland annat genom att fängsla oberoende redaktörer och dra in tidningar. Tillgången till internet har begränsats och nya begränsningar av skyddet för privatlivet planeras. Kazakstan ansöker om medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018.

5.2 Parlamentsvalet i Vitryssland

Vitryssland höll parlamentsval den 11 september 2016. OSSE:s parlamentariska övervakningsmission leddes av Ivana Dobesova (Tjeckien) och särskild koordinator var Kent Härstedt (Sverige). Från Finland deltog *Mika Raatikainen* (saf).

Ledamöterna i underhuset i Vitrysslands parlament väljs för fyra år i 110 valkretsar som var och en har ett mandat. Valresultatet kan fastställas om över 50 procent av de röstberättigade i valkretsen röstar i valet. Vitryssland är en republik där presidentens maktbefogenheter är omfattande och partiernas ställning är svag. Vid föregående val representerade endast fem parlamentariker politiska partier, medan återstoden kandiderade för fackföreningsrörelsen eller enskilda grupper. Oppositionen, som bojkottade föregående val, deltog denna gång och fick två ledamöter in i parlamentet. Resultatet var överraskande eftersom inte en enda oppositionskandidat sedan 2000 har lyckats få plats i parlamentet.

Av de nyvalda ledamöterna representerar Anna Konopatskaja ekonomipartiet ”United Civic Party” och Jelena Anisim den vitryska språkgemenskapen. Regeringskritiker och oberoende analytiker har konstaterat att oppositionsledamöterna har valts av Lukasjenka för att se till att oppositionen tar upp frågor som är lämpliga för presidenten. Pre-

sidenten vill genom valresultatet gå väst till mötes och på så sätt försäkra sig om fortsatt ekonomiskt stöd. EU annullerade en del av sina sanktioner mot Vitryssland efter presidentvalet i fjol.

I övrigt liknade valresultatet de tidigare resultaten, även om valdeltagandet var det lägsta på tjugofem år, endast 74,32 procent. De lokala övervakarna rapporterade att det faktiska valdeltagandet var under 40 procent. Valdagen var lugn, men det säger inte allt om valet i Vitryssland. Upp till 22 procent röstade på förhand vilket är tillåtet veckan före valdagen. Odihr samt OSSE:s och Europarådets parlamentarikerdelegationer övervakade förhandsröstningens sista dag.

Det allmänna omdömet av valet var kritiskt. Trots att myndigheterna fick beröm för en effektiv valförrättning, återstår mycket att göra för när man kan tala om fria val i Vitryssland. De brister som valövervakarna påtalat i samband med presidentvalet 2015 hade inte åtgärdats. Vid vallokalerna observerade valövervakarna gruppöstning och att väljare tvingades till vallokalerna. Valfunktionärerna agerade inte opartiskt och de samarbetade inte med övervakarna. I rösträkningen förekom grova brister. Också fyllning av valurnor och problem med resultattabeller iakttoogs.

I början av året hade en arbetsgrupp utsetts för att bedöma hur OSSE:s och ODIHRs rekommendationer efter presidentvalet hade efterföljts och verkställts. I praktiken har de ändringar som gjorts endast varit tekniska medan de viktigaste rekommendationerna inte efterföljts. Valkampanjerna begränsas fortfarande och valfinansieringsmöjligheterna är få. Yttrande- och mediefriheten respekteras inte i praktiken eftersom kommunikationsministeriet kan begränsa tillgången till internet utan domstolsbeslut. Årekränkning, offentlig skymf och förolämpning är förbjudet i lag. Administrativa resurser missbrukas till den sittande presidentens fördel och mediernas verksamhet har begränsats. Valnämndernas sammansättning är inte balanserad, kandidaternas friheter begränsas, reglerna för valförrättningarna är otillräckliga och systemet för att överklaga är bristfälligt.

Lukasjenka håller sitt land i strama tyglar och alla beslut, också valresultatet, kontrolleras starkt av honom. Oppositionen är splittrad. Landets ekonomi är trängd och presidenten försöker balansera mellan Ryssland och väst. Beslutet att

frige politiska fångar som fattades före valet, var Lukasjenkas sätt att tillmötesgå EU för att bli av med sanktionerna. Men några faktiska förändringar kan man inte tala om för Vitrysslands vidkommande.

5.3 Dumavalet i Ryssland

Genom en förordning som president Putin undertecknade i juni ordnades dumavalet i Ryssland undantagsvis den 18 september 2016. I allmänhet har valet infallit i början av december och kritiker bedömer att avsikten med att placera valet i slutet av semesterperioden var att hjälpa Putins parti Enade Ryssland som gynnas av ett lågt valdeltagande. Kandidater uppställdes av 14 partier.

OSSE:s parlamentariska församling övervakade valet tillsammans med ODIHR. Hedersordförande *Ilkka Kanerva* (saml) fungerade som valövervakningens särskilda koordinator. Marietta Tidei (Italien) ledde parlamentarikerdelegationen. Europarådets parlamentariska församling fick ingen inbjudan att övervaka valet. Europarådets parlamentariska församling begränsade Rysslands delegations verksamhet som protest mot Rysslands agerande på Krim och i Ukraina. Som följd av det deltar Ryssland för närvarande inte i församlingens verksamhet.

Ryssland är en semipresidentiell stat med ett tvåkammarparlament. Överhuset har 166 ledamöter och underhuset 450. Presidenten har en omfattande behörighet att upplösa parlamentet och utnämna premiärministern. Presidenten utnämner regeringen på förslag av premiärministern, utarbetar riktlinjerna för inrikespolitiken och ansvarar för utrikespolitiken. Presidenten har rätt att godkänna förordningar som omedelbart träder i kraft. Dock får de inte vara i strid med grundlagen. Före valet hade partiet Enade Ryssland 238 platser, kommunistpartiet 92, Rättvisa Ryssland 64 och populistpartiet LDPR 56. Även om partierna räknas som oppositionspartier har de betydelse främst för systemets skull. Valet 2011 ledde under Putins tid till omfattande demonstrationer som pågick till 2013.

Efter senaste val gjordes stora revideringar i vallagen. Den nya lagen föreskriver att av dumans 450 ledamöter väljs hälften från nationella valängder och hälften så att en ledamot väljs från en valkrets. Det finns en röstspår på fem procent.

Mandattiden är fem år. Trots det är vallagen komplicerad och mångtydig. De problem i anslutning till registrering av kandidater och yttrande- och mötesfrihet som konstaterades i tidigare övervakningsrapporter hade inte åtgärdats. Medborgarnas och mediernas möjligheter att övervaka valet begränsas betydligt.

Reformen av valsättet ansågs hjälpa upp möjligheterna för partiet Enade Ryssland, som har kämpat med sjunkande stödsiffror, att behålla eller öka antalet ledamöter. Regeringens främsta mål var att undvika demonstrationer efter valet som förra gången och att genomföra valet så öppet och demokratiskt som möjligt, åtminstone till synes. Presidenten och regeringen betonade under hela valåret att valet är ärligt och att kandidaterna har lika möjligheter. Den synligaste åtgärden var utnämningen av före detta kommissionären för mänskliga rättigheter Ella Pamfilova till ordförande av centralvalnämnden. Också valdebatter i televisionen ingick i regeringens mål. Oppositionspartierna Jabloko och Parnas fick driva kampanj i fred under den tre veckor långa kampanjtiden. Men oppositionen har under åren försvagats genom rättshandlingar, hot och våld. Ledaren för Jabloko Alexej Navalnyi blev dömd för förskingring 2013 och kunde inte delta i valet. Parnas frontfigur Boris Nemtjov mördades i fjol.

Kampanjen var dämpad eftersom den ändrade tidtabellen gjorde det svårt att mobilisera småpartierna. Teman som togs upp var pensioner, avgifter för kommunala tjänster, hälsovård och kritik mot Medvedevs finanspolitik. Också hotet mot Ryssland från utomstående stater aktualiserades i valdebatterna.

Partiet Enade Ryssland blev slutligen överlägsen vinnare i dumavalet och fick 343 platser. Partiet kontrollerar således 76 procent av duman vilket räcker för att genomdriva grundlagsreformer utan hjälppartier. I duman fortsätter kommunistiska partiet (42 platser), LDPR (39 platser) och partiet Rättvisa Ryssland (23 platser). I och med det nya valsättet valdes tre oberoende ledamöter från en valkrets med ett mandat, men det valdes inte en enda ledamot som genuint representerar oppositionen. Valdeltagandet var 47,8 procent, vilket är det lägsta under Putins tid vid makten. I Moskva och S:t Petersburg var siffran ännu lägre (i Moskva under 35 procent). Många liberala ryssar lät således bli att rösta eftersom

de inte upplevde att de hade möjligheter att påverka Rysslands politik. Valet ordnades också på Krimhalvön som Ryssland har ockuperat, men dit sändes inga övervakare.

Enligt övervakningsrapporten var dumavalet tekniskt sett väl genomfört. Centralvalnämndens verksamhet medgav insyn vilket stärkte förtroendet för röstningsprocessen. Men i de lokala valnämndernas verksamhet förekom allvarliga brister såsom missbruk av administrativa resurser, ingrepp i röstningsfriheten och påtryckning mot väljarna. Valhemligheten fungerade inte i alla vallokaler och det blev tidvis trängsel i lokalerna. I vallokalerna observerade valövervakarna personer som inte hade rätt att vistas där och att samma person röstade på flera ställen. Anvisningarna för rösträkning iakttogs sällan och det förekom brister. På ett övervakningsställe iakttogs påfyllda valurnor. Ändå var det allmänna intrycket att valet fungerade bättre än tidigare och inga nya protester ordnades. Ledaren för centralvalnämnden tog misstankarna om valfusk på allvar och konstaterade att de skyldiga finns på lokal nivå.

Den ryska medievärlden är omfattande, men innehållet är ensidigt. Få medier kritiserar makt-havarnas linjeval och det finns inga politiska alternativ. Det regerande partiet och president Putin dominerar i nyheterna och i gatubilden. Oppositionens kandidater bemöttes ojämnt och mötesfriheten begränsades lokalt. Representanter för oppositionspartiet Parnas utsattes för våldsamma angrepp och polisen ingrep i ett evenemang anordnat av partiet Jabloko. Partiet Enade Ryssland testade lagens gränser.

President Putins reaktion på valet visade att dumans ställning egentligen inte är särskilt stark; den fungerar främst som gummistämpel för Kreml. Enligt Putin visar valresultatet att folket vill ha stabilitet som motvikt till trycket från utlandet. Ryssland har få verkliga politiska alternativ och att motsätta sig ledningen har blivit svårare. Rörelsefriheten för oliktankande har kringskurits.

5.4 Parlamentsvalet i Georgien

Parlamentsvalet i Georgien den 8 oktober 2016 förrättades enligt en förnyad vallagstiftning. Vallagen hade reviderats i enlighet med de rekommendationer som Odihr presenterade efter 2012 års val. Valkretsarnas gränser hade gjorts om för

att bättre motsvara befolkningsstrukturen. Den viktigaste ändringen i lagen, det vill säga en övergång till ett proportionellt valsätt, hade inte genomförts före parlamentsvalet.

Parlamentariska församlingens delegation leddes av Ignatio Sanchez Amor (Portugal) och till gruppen hörde vice ordföranden för Finlands delegation i OSSE *Kimmo Kivelä* (saf). Valet övervakades också av ODIHR, Europaparlamentet samt Europarådets och Natos parlamentariska församlingar.

Av de 150 ledamöterna i Georgiens parlament väljs 77 med proportionella val från nationella vallängder och 73 med majoritetsval från valkretsar med ett mandat. Röstspärren för listval är fem procent. Mandattiden är fyra år. De som valts enligt majoritetsval behöver 50 procent av de givna rösterna. De partier vars vallistor uppfyller statens könskvotering får statsstöd. Val kunde inte genomföras i Sydossetien och Abchazien, som unilateralt lösgjort sig från Georgien.

Partipolitiken håller på att växa fram i landet och den personifieras lätt. Hot och svartmålning ingår i den offentliga debatten. Parlamentsvalet 2012 var viktigt för Georgien eftersom maktskiftet då för första gången skedde under fredliga former. Premiärminister Kvirikashvili's koalitionsgrupp "den georgiska drömmen" segrade 2012 och fick 85 platser. UNM, som representerar center-höger och som regerat landet i 9 år, blev med 65 platser i opposition. Koalitionen GU knakade i fogarna före valet på grund av inre stridigheter. Kandidater uppställdes av 25 partier och sex olika block.

Som väntat vann premiärministerns parti valet och fick 49 procent av rösterna och 67 platser. I femtio valkretsar med ett mandat ordnades nyval den 30 oktober 2016 eftersom inte en enda kandidat fick det stöd på 50 procent som krävdes. Premiärministerpartiet vann 48 tilläggsplatser vid nyvalet. Oppositionspartiet UNM:s resultat rasade och stannade vid 29 platser. Det extremnationella partiet AP fick sex platser. Valdeltagandet var 51,6 procent vilket visar på en apatisk hållning bland medborgarna gentemot valet och den politiska eliten. Oppositionen beskyllde regeringen för valfusk.

Valet konstaterades vara tekniskt sett väl genomfört och präglad av tävlingsanda. Det uppfyllde de flesta standarder för fria val. Den allmänna bedömningen av valet var positiv trots att

den livliga slutkampanjen skuggades av många våldsfall. En vecka före valet sprängdes en bil som tillhörde en oppositionsrepresentant och vallokaler vandaliserades. Dessutom förekom olovlig avlyssning, skottlossning, revolutionsförsök och handgemäng. Kampanjen var fri men hetsig.

Georgiens vallagstiftning ger en god grund för att ordna demokratiska val trots att smärre reformer behövs. Centralvalnämnden fungerade professionellt och röstningen avlöpte väl. I röst-räkningen iakttoogs brister, men de berodde på valfunktionärers misstag. Däremot iakttoogs inga grova fall av valfusk. Det blev tidvis trängsel i vallokalerna. Medierna är mångskiftande och har utvecklats positivt. Kandidaterna presenterades mångsidigt i medierna trots att vissa kandidater favoriserades. Övervakarna ansåg att valet var lyckat och önskade att landets positiva utveckling kunde fortgå.

5.5 Parlamentsvalet i Montenegro

Parlamentsvalet hölls i Montenegro den 16 oktober 2016. Övervakningsdelegationen för OSSE:s parlamentariska församling leddes av Azay Guliyev (Azerbajdzjan) och koordinerades av Margaretha Cederfelt (Sverige). Till delegationen hörde Finlands delegations ordförande *Aila Paloniemi* (cent) och medlem *Mika Raatikainen* (saf). Valet övervakades också av Odihr och Europarådets parlamentariska församling.

Ledamöterna i landets parlament med 81 platser väljs med listval genom proportionella val från en valkrets som täcker hela landet. Röstspärren på tre procent är lägre för de stora minoritetsgrupperna. Mandattiden är fyra år. Kandidater uppställdes av 17 partier eller partigrupperingar. Valet ordnades med en förnyad vallagstiftning. Genom den förbättrades bland annat minoriteternas möjligheter, registrering och identifikation på valdagen, kvinnornas ställning, valfinansieringen och valnämndernas uppbyggnad. Reformen baserar sig på rekommendationer från ODIHR, men motsvarar ännu inte helt förutsättningarna för fria val.

Sedan landet blev självständigt har Montenegros partipolitiska fält varit indelat i dem som stöder självständigheten (regeringskoalitionen) och motståndarna (oppositionen). Frågan om ett medlemskap i Nato delar partierna. Landet

undertecknade i maj 2016 ett anslutningsprotokoll om Natomedlemskap och eftersträvar medlemskap i EU. Premiärminister Milo Dukanovic parti DPS, som har lett landet sedan 1991, vann valet 2012 med en koalition som stöddes av SDP och liberalerna. Under 2013 uppstod i landet en politisk kris som fick till följd att oppositionen bojkottade parlamentet och krävde förtida val. Premiärministern anklagades för korruption och valfusk. Arbetsfred nåddes genom ett avtal där det bestämdes att chefen för landets rundradio ska bytas, parlamentets talman ska avsättas och att oppositionen ska beviljas fem ministerplatser. I slutet på 2015 tillspetsades situationen. Det ryskvänliga oppositionspartiet "Demokratisk front" krävde en folkomröstning om Natofrågan. I december inledde partierna en dialog för att förutsättningarna för val skulle bli uppfyllda. I och med det avsattes Ranko Krivokapic som varit talman sedan 2003, och SDP-partiet övergick till oppositionen.

Valresultatet var väntat eftersom det västsinnade partiet DPS vann valet med 41,1 procent av rösterna. Partiets 35 platser räckte ändå inte till för att bilda en majoritetsregering med endast ett parti. Den ryskvänliga oppositionen som klarat sig bra meddelade att den inte godkänner resultatet.

Enligt valövervakarna uppfyllde det tävlingsinriktade parlamentsvalet till största delen kriterierna för ett fritt val. Väljarna hade en faktisk möjlighet att påverka. Men den geopolitiskt färgade valdebatten erbjöd inte väljarna särskilt mycket av inrikespolitiska alternativ. Det höga valdeltagandet, 73,33 procent, vittnade om att medborgarna tror på valsystemet. Valkampanjerna var livliga till den grad att det förekom gräl. Valet skuggades också av våldshot; regeringen meddelade sig ha anhållit 20 halvmilitära serber på gränsen mellan länderna på morgonnatten till valdagen. Deras mål uppges ha varit att kidnappa premiärministern. Oppositionen beskyllde regeringen för att sprida propaganda och Serbiens premiärminister förhöll sig tvivlande till valet av tidpunkt. Montenegros kommunikationsministerium rapporterade överbelastningsattacker under valdagen mot flera webbplatser som upprätthålls av medierna och regeringen. Beslutet att stänga av de sociala medietjänsterna WhatsApp och Viber på valdagen bemöttes av kritik.

Premiärministerns avsikt med beslutet var att undvika lagstridig marknadsföring.

Valdagen var trots allt lugn och valförrättningen gick bra. Ändå är det fortfarande ett problem att oberoende kandidater inte godkänns och att det är ett villkor för kandidatur och rösträtt att man har bott i landet minst två år före valet. Också lagstiftningen om valfinansiering bör revideras. En positiv följd av vallagsreformen var att de kvinnliga kandidaternas andel ökade till 32 procent. Centralvalnämndens verksamhet var öppen för insyn, men bristen på erfarenhet och kompetens visade sig i form av procedurfel och tekniska problem under valdagen. Medierna är mångsidiga men bristen på analytisk rapportering och grävande journalistik är uppenbar. Det redaktionella oberoendet begränsas och det behövs ett organ som övervakar mediernas arbete.

5.6 Presidentvalet i Moldavien

Vid valet i Moldavien den 30 oktober 2016 valdes presidenten genom direkt folkomröstning för första gången sedan 1996. Från 2000 har parlamentet valt presidenten med tre femtedelars kvalificerad majoritet, men författningsdomstolen konstaterade i mars 2016 att förfarandet strider mot grundlagen. Övervakningsdelegationen för OSSE:s parlamentariska församling leddes av Geir Jørgen Bekkevold (Norge) och koordinerades av Arta Dade (Albanien). Också ODIHR och Europarådet övervakade valet.

Presidenten väljs för fyra år och kan omväljas en gång. Nicolae Timofti, som valdes till president utan politisk bakgrund 2012 på grund av den politiska krisen i Moldavien, ställde inte upp för återval. Det fanns nio kandidater av vilka förhandsfavoriten, det Rysslandsvänliga socialistpartiets kandidat Igor Dodon, fick 48,26 procent av rösterna och den västsinnade före detta undervisningsministern Maia Sandu fick 38,42 procent. Valets andra omgång hölls den 31 oktober 2016 och vinnare blev Igor Dodon med 52,11 procent av rösterna. Dodon vill avstå från EU:s associeringsavtal och fördjupa de ekonomiska relationerna mellan Moldavien och Ryssland. Ryssland upphörde med att importera moldaviska produkter efter att Moldavien undertecknade associeringsavtalet med EU. Valdeltagandet var vid första omgången 48,92 procent och vid andra omgången 53,45 procent.

Enligt övervakarna var valdagen lugn och väljarna hade gott om alternativ. Vallagen ger en bra grund för fria val. Valförrättningen gick bra och myndigheternas agerande på valdagen var professionellt och öppet. Problemen gäller främst valsystemet. Väljarnas misstro mot myndigheterna återspeglas lätt också på val. En betydande orsak till oro är att medierna är partiska och i synnerhet att det brister i insyn i vem som äger medierna. De största partierna kontrollerar de största medierna vilket förvränger den offentliga debatten och valkampanjerna. Trots att kampanjerna var livliga, förekom det grova exempel på missbruk av offentliga medel. Anställda inom offentlig förvaltning utsattes för påtryckning för att stödja vissa partier.

Också i valfinansieringen och insynen i den finns det brister. Stora summor användes för kampanjer, men systemet saknar en mekanism för att övervaka eller meddela om valfinansiering. Att kandidater ströks från listorna i sista stund begränsar också jämlikheten. Centralvalnämnden arbetade effektivt, men tillgängligheten i vallokalerna behöver förbättras ytterligare. Också det stora antalet kvinnliga kandidater och det kvinnliga deltagandet generellt fick beröm.

Valresultatet visade att moldaverna indelar sig i rysk- och västsinnade. Presidentens behörighet räcker inte för att ändra den västsinnade regeringens riktning, men presidenten sänder klara signaler om väljarnas önskemål. Valresultatet var en fingervisning åt EU. Moldavien hör till Europas fattigaste länder och har 3,5 miljoner invånare. Landet betraktades länge som en exemplarisk östlig partner till EU som gynnades stort av EU:s stöd åren 2010–2015. Men EU:s popularitet för några år sedan har minskat efter att de västsinnade partierna har varit inblandade i korruptionsskandaler. Medierna och regeringens varierande koalitionsammansättningar kontrolleras och finansieras i praktiken av några inflytelserika men impopulära oligarker som medborgarna förknippar med EU. Att det ryska inflytandet i landet ökar betyder inte att Ryssland skulle stödja Moldavien finansiellt.

5.7 Valet i Förenta staterna

Årets mest emotsedda val ordnades i Förenta staterna den 8 november 2016. Ordföranden för OSSE:s parlamentariska församling Christine Muttonen (Österrike) fungerade som särskild ko-

ordinator för övervakningen och övervakningsdelegationen leddes av Makis Voridis (Grekland). *Ilkka Kanerva* (saml) deltog i delegationen. I valövervakningen deltog också ODIHR.

Vid det allmänna valet i Förenta staterna valdes en ny president och vice president, 34 senatorer till senaten med 100 ledamöter och 435 ledamöter till kongressens representanthus. Dessutom valdes guvernörer och lokala tjänstemän. Presidenten och vice presidenten väljs samtidigt för en fyra års period som kan förnyas en gång av 538 elektorer i ett så kallat valkollegium med absolut majoritet. Delstaterna har lika många elektorer som kongressplatser. Elektorerna utses i partierna och väljs genom val delstatsvis. Den presidentkandidat som fått flest röster i en delstat får alla elektorer i den delstaten. En presidentkandidat behöver 270 elektorer för att vinna och valet kan således vinnas utan folkmajoritet. Om inte en enda kandidat får elektorsmajoritet, övergår beslutet till representanthuset som väljer presidenten bland de tre kandidater som fått flest röster.

Kongressledamöterna och senatorerna väljs genom direkt val med enkel majoritet. Det finns två senatorer per delstat och de väljs gradvis för sex år. Platserna i representanthuset ställs i proportion till folkmängden i varje delstat så att varje delstat har minst en ledamot. Ledamöterna väljs för två år. Valet förrättas i distrikt som definieras med tio års intervaller i samband med folkräkningen.

I presidentvalet uppställdes fyra kandidater: demokraternas Hillary Clinton, republikanernas Donald Trump, liberalernas Gary Johnson och de grönas Jill Stein. Vice presidentkandidater var för Clinton senator Tim Caine från Virginia och för Trump kongressledamot Mike Pence, som tidigare har stött rörelsen Tea Party.

Förenta staternas vallagstiftning är komplicerad och varierar delstatsvis. Delstaterna uppställer minimiregler för valet, och de implementeras på statlig nivå. Dessutom utgör olika slag av domar på delstats- och förbundsstatsnivå en viktig del av vallagstiftningen. Ändringar i valen behandlas ofta i domstol och domstolsbesluten kan inverka på vallagens innehåll i ett mycket sent skede. Det leder också till osäkerhet om vilket beslut som gäller. Förenta staterna har inte heller någon centralvalnämnd som skulle övervaka valförrättningen i sin helhet, men funktionärerna är högt kvalificerade och erfarna. Oron över hur tekniken

fungerar är stor. Många delstater förbjuder personer som dömts för brott från att rösta vilket delvis begränsar färgade personers möjligheter att rösta eftersom de är överrepresenterade i landets fängelser. Också registreringsprocessen är problematisk i det att den diskriminerar minoriteter. Sättet att kontrollera identiteten varierar stort mellan delstaterna. Särskilt inom republikanska områden är förfarandena komplexa. Förhandsröstning är möjlig.

Att driva kampanjer är dyrt. I enlighet med högsta domstolens beslut finns det ingen övre gräns för valfinansieringen. De långvariga övervakarna upplever detta som problematiskt eftersom de största donatorerna får alltför stort inflytande på politiken och lagstiftningsprocessen. Beslut om valövervakning fattas på delstatsnivå. Åtta delstater tillåter internationell valövervakning medan 13 uttryckligen förbjuder den vilket står i strid med principerna i OSSE:s dokument från Köpenhamn 1990.

Tvärtemot opinionsmätningarna valdes affärsmannen Donald Trump till landets 45 president. Trump har inte medverkat i politiken tidigare. Den republikanska kandidaten Trump fick 46,3 procent av rösterna och 306 elektorer. Den demokratiska kandidaten Hilary Clinton fick 232 elektorer trots att hon fick majoriteten av medborgarnas röster, det vill säga 48,2 procent. I Förenta staterna garanterar majoritetsstöd inte valseger. Det besannades nu för fjärde gången. Den liberala kandidaten Johnson fick 3,22 procent av rösterna och de grönas kandidat Stein fick 0,97 procent. Elektorerna gav sina slutliga röster den 19 december 2016. Presidenten tillträdde den 20 januari 2017.

Vid valet till representanthuset förlorade republikanerna fem platser men behöll majoriteten med 239 platser. Demokraterna har 193 platser. I senaten vann demokraterna två platser men har minoritet med 46 platser. Republikanerna har 51 platser i senaten. Valdeltagandet var 55,6 procent. Cirka 30 procent av medborgarna förhandsröstade men det tilläts inte i alla delstater. Den nya kongressens mandatperiod började den 1 januari 2017. Den nya presidenten kommer att stå inför utmaningen att ena sitt eget parti. Röstresultatet på statens och delstaternas nivå visar att det finns gott om skiljelinjer inom partiet.

Valresultatet kom som en överraskning för många. De nationella och lokala opinionsmät-

ningarna förespeglade seger för Clinton. Alla prognoser slog fel. Enligt OSSE/Odihr präglades valet av en genuin tävlingsanda och de demokratiska principerna respekterades. Men den invecklade vallagstiftningen uppfyller inte i alla avseenden valrekommendationerna. Rösträtten begränsas för invånare och fångar (inklusive dem som väntar på dom eller är häktad) i områden som administreras av Förenta staterna. Totalt gäller begränsningarna över 6,5 miljoner personer. I landet finns cirka 220 miljoner röstberättigade av vilka 35 inte har registrerat sig. Det anses problematiskt och det konstateras att det finns för många hinder i vägen för väljarregistrering av personer som representerar missgynnade grupper, etniska och språkliga minoriteter, ursprungsfolket och personer med funktionshinder. Det märktes i vallokalerna på så sätt att alla väljare inte fanns på listorna. Ett annat problem gäller identitetshandlingar; praxis varierar till och med mellan olika vallokaler. Den restriktiva hållningen inom republikanska områden gör det svårare för minoritetsgrupper att rösta då det inte finns detaljerad information att få om vilka identitetshandlingar som är giltiga. Övervakarna iakttog också inkonsekvenser i valfunktionärernas bemötande av olika väljare.

Valdagen var lugn och den allmänna bedömningen av röstningen var positiv. Valfunktionärerna skötte sitt uppdrag professionellt och ärligt. Det förekom få procedurfel men i flera vallokaler kom övervakarna inte åt att granska valurnorna. Det var tidvis trängsel i vallokalerna och man kunde få köa i mer än en halv timme. Det klagades också över funktionsfel i elektroniska röstningsapparater. Ett långvarigt problem är att valhemligheten inte iaktas överallt; alla röstningsbås skyddas inte med draperier. Resultaten kungjordes inte heller alltid i vallokalerna och på grund av tidsskillnader kungjordes resultaten i vissa områden innan alla vallokaler hade stängts.

Kampanjerna framstod som öppna och livliga. Det förekom rentav gräl och personangrepp. Särskilt Trumps språkbruk var tidvis osakligt och hotfullt, men också Clinton förföll till svartmålnings. Kampanjerna präglades av att Clintons assistent fick sin e-post hackad, av en FBI-utredning mot Clinton och av beskyllningar mot Trump om sexuella trakasserier. Valfinansieringen slog alla rekord. Clinton använde över 500 miljoner dollar

och Trump cirka 400 miljoner dollar. Sammanlagt användes cirka 6,6 miljarder dollar. Lagstiftningen om valfinansiering innehåller en mängd kryphål.

Huvudkandidaternas synlighet i medierna var omfattande och de medverkade i tre valdebatter som sändes i tv. Medierna är öppna, mångsidiga och jämförelsevis neutrala trots att vissa kabelkanaler starkt tog parti för endera kandidaten. Båda huvudkandidaterna fick lika mycket synlighet i medierna, men de två övriga kandidaternas andel i medierna var under två procent. Tidningarna och webbpublikationerna tog starkare ställning för kandidaterna än medierna på tv. I valövervakningsrapporten uppmanas Förenta staterna att satsa på större synlighet för kandidater för tredje partier och obundna kandidater.

Förenta staterna är en presidentiell stat. Enligt grundlagen är presidenten statens överhuvud med skyldighet att övervaka att grundlagen iakttas. Presidenten ska vara infödd amerikan, minst 35 år och ha bott i landet de senaste fjorton åren.

5.8 Parlamentsvalet i Makedonien

I Makedonien hölls förtida parlamentsval söndagen den 11 december 2016. OSSE:s parlamentariska församling leddes av Azay Guliyev (Azerbajdzjan) och särskild koordinator var Roberto Batelli (Slovenien). Valet övervakades också av ODIHR och Europarådets parlamentariska församling.

Sex partier och fem koalitionsgrupper tävlade om 123 platser i parlamentet. Det finns sex valkretsar, och det väljs 20 ledamöter från varje valkrets. Tre platser är reserverade för medlemmar av Makedoniens diaspora, som bor utomlands. Av landets befolkning hör 25 procent till den albanska minoriteten, och de har två partier. Mandattiden är fyra år. Vallagen, som förnyades 2015, uppfyller till största delen de internationella kraven, men lagen består av många delar och behöver en helhetsöversyn.

Det förtida valet i Makedonien var tänkt att infalla den 24 april 2016 men sköts fram eftersom det inte fanns politiska förutsättningar för valet. En politisk kris i landet tillspetsades i februari 2015 efter att oppositionen hade besköllt regeringen för avlyssning. Enligt påståendena ska regeringen ha avlyssnat 20 000 personer inklusive polis, domare,

redaktörer och tjänstemän. Oppositionen hade redan tidigare bojkottat det parlamentariska arbetet. EU tog itu med att medla i krisen i landet, som är kandidat för medlemskap i EU. Sommaren 2015 avtalade regeringen och oppositionen om premiärminister Gruevskis avgång senast i januari 2016 varefter en interimsgovernment skulle bereda valet i april. Samarbetet förlöpte väl, oppositionen upphörde med sin bojkott och man nådde samförstånd om den person som skulle undersöka anklagelserna om spioneri. Att undersökningsprocessen haltade ansträngde åter relationerna mellan oppositionen och regeringen, men i december 2015 nåddes en överenskommelse om interimsgovernmentens sammansättning som kompletterades med ministrar från oppositionens parti SDPM. Samtidigt inleddes förberedelserna för förtida val inklusive revideringar av vallagstiftningen.

Premiärministern avgick som överenskommet vintern 2016, men att valet skulle ha hållits i april verkade osannolikt på grund av meningsskiljaktigheter angående lagreformerna. I februari röstade parlamentet för att flytta valet till den 5 juni 2016. I april benådade president Ivanov de politiker som anklagats för spioneri, krisen blossade upp igen och oppositionen aviserade om valbojkott.

Förhandlingar om att lösa krisen fördes under hela sommaren och i juli antog parterna ett avtal som förhandlats fram i samråd med EU och Förenta staterna. Enligt det utnämndes i september en interimistisk regering där också oppositionspartiet SDPM medverkade. Avtalet innehöll åtgärder för att garantera yttrandefrihet och mediernas opartiskhet. Parterna nådde samförstånd om en tillfällig chefredaktör i landets rundradio. Dessutom rensade valnämnden vallängderna och strök oegentligheter. Den 31 augusti deklarerade ledarna för de fyra största partierna att det fanns förutsättningar för fria val.

I sin rapport menar valobservatörerna att valet var ett viktigt steg på vägen mot en lösning på den politiska krisen som pågått i två år. Det politiska läget inverkade på valförberedelserna, men valet lyckades på det hela taget väl. Centralvalnämnden led trots det av systematiska problem och en politiserad beslutsprocess. Valresultatet var ytterst jämnt, men koalitionen VMRO-DPMNE, som leds av premiärministerpartiet, segrade. Den fick 39,39 procent av rösterna och 51 platser. På

andra plats kom SDPM med 37,85 procent och 49 platser. Också fyra andra partier valdes in i parlamentet, inklusive två albanminoritetspartier. Valdeltagandet var 66,79 procent. Glädjande var också att andelen kvinnor av alla kandidater var 41 procent.

Allt gick lugnt till på valdagen, men det var uppenbart att det brast i väljarnas förtroende för de offentliga institutionerna och det politiska syste-

met. Valkampanjerna skuggades av anklagelser för hot mot väljare, påtryckningar mot tjänstemän, köp av röster och missbruk av förvaltningsresurser. Medierna är mångsidiga men uppdelade mellan de politiska partierna. Kandidaterna fick ändå jämlik synlighet. Journalister klagade på självcen-sur till följd av påtryckningar från de regerande partierna.

FINLANDS DELEGATION I OSSE:S PARLAMENTARISKA FÖRSAMLING UNDER
VALPERIODEN 2015–

Ordförande
Aila PALONIEMI
(cent)

Vice ordförande
Kimmo KIVELÄ
(saf)

MEDLEMMAR

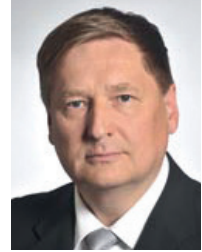
Ilkka KANERVA
(saml)

Krista KIURU
(sd)

Mika RAATIKAINEN
(saf)

Markku ROSSI
(cent)

ERSÄTTARE

Pekka HAAVISTO
(gröna)

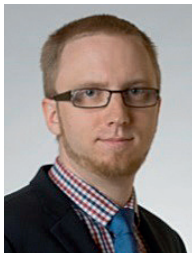
Ilkka KANTOLA
(sd)

Pauli KIURU
(saml)

Katri KULMUNI
(cent)

Simon ELO
(saf)

Sofia VIKMAN
(saml)

SEKRETERARE

Rådet för internationella ärenden Gunilla Carlander

OSSE:S MEDLEMSLÄNDER

Albanien	Rumänien
Andorra	Ryssland
Armenien	San Marino
Azerbajdzjan	Schweiz
Belgien	Serbien
Bosnien-Hercegovina	Slovakien
Bulgarien	Slovenien
Canada	Spanien
Cypern	Storbritannien
Danmark	Sverige
Estland	Tadzjikistan
Finland	Tjeckien
Frankrike	Turkiet
Förenta Staterna	Turkmenistan
Georgien	Tyskland
Grekland	Ukraina
Heliga Stolen	Ungern
Irland	Uzbekistan
Island	Vitryssland
Italien	Österrike
Kazakstan	
Kirgizistan	<i>Samarbetspartners</i>
Kroatien	
Lettland	Australien
Liechtenstein	Afganistan
Litauen	Japan
Luxemburg	Korea
Makedonien	Thailand
Malta	
Moldavien	<i>Medelhavsområdets samarbetspartner</i>
Monaco	
Mongoliet	Algeriet
Montenegro	Egypten
Nederländerna	Israel
Norge	Jordanien
Polen	Marocko
Portugal	Tunisien

PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGENS PRESIDIUM
OCH ÖVRIGA ORGAN

Församlingens presidium

(juli 2015-juli 2016)

(juli 2016-juli 2017)

President

Ilkka Kanerva (Suomi)

Christine Muttonen (Österrike)

Vice presidenter

Vilija Aleknaite Abramikiene (Litauen)	2016	Robert Aderholt (USA)	2017
Isabel Pozuelo (Spanien)	2016	Kent Härstedt (Sverige)	2017
Alain Neri (Frankrike)	2016	George Tsereteli (Georgien)	2017
Robert Aderholt (USA)	2017	Victor Paul Dobre (Rumänien)	2018
Kent Härstedt (Sverige)	2017	Roberto Battelli (Slovenien)	2018
Christine Muttonen (Österrike)	2017	Lord Peter Bownes (Storbritannien)	2018
George Tsereteli (Georgien)	2017	Isabel Santos (Portugal)	2019
Roberto Battelli (Slovenien)	2018	Azay Guliyev (Azerbajdzjan)	2019
Lord Peter Bownes (Storbritannien)	2018	Vilija Aleknaite Abramikiene (Litauen)	2019

Kassaförvaltare

Doris Barnett (Tyskland)

Doris Barnett (Tyskland)

President emeritus (föregående president)

-

Ilkka Kanerva (Finland)

Utskottens presidier

(juli 2015-juli 2016)

(juli 2016-juli 2017)

Utskottet för politik och säkerhet (I utskottet)

Ordförande Robert Wicker (USA)
Vice ordförande Azay Guliyev (Azerbajdzjan)
Rapportör Margareta Cederfelt (Sverige)

Robert Wicker (USA)
Guglielmo Picchi (Italien)
Margareta Cederfelt (Sverige)

Utskottet för ekonomi, vetenskap, teknologi och miljö (II utskottet)

Ordförande Roza Aknazarova (Kirgisien)
Vice ordförande Nilza Sena (Portugal)
Rapportör Marietta Tidei (Italien)

Nilza Sena (Portugal)
Artur Gerasymov (Ukraina)
Marietta Tidei (Italien)

Utskottet för mänskliga rättigheter (III utskottet)

Ordförande Isabel Santos (Portugal)
Vice ordförande Ivana Dobesova (Tjeckien)
Rapportör Gordana Comic (Serbien)

Ignacio Sanchez Amor (Spanien)
Ivana Dobesova (Tjeckien)
Kyriakos Kyriakou-Hadjijyianni (Kypros)

Församlingens arbetsgrupper

(läget i januari 2017)

Arbetsgruppen för öppenhet och reform (Ad hoc Committee on Transparency and Reform)

Doris Barnett (Tyskland)

Lord Alf Dubs (Storbritannien)

Robert Aderholt (USA)

Kassaförvaltare Roberto Battelli (Slovenen), *ex-officio-medlem*

Stadgearbetsgruppen (Sub-Committee on Rules Procedure)

Ordförande Lord Peter Bowness (Storbritannien)

Ilkka Kanerva (Finland)

Robert Aderholt (USA)

Ikram Adyrbekov (Kazakstan)

Doris Barnett (Tyskland)

Roberto Battelli (Slovenien)

Geir Jorgen Bekkevold (Norge)

Gordana Comic (Serbien)

Alexander Fokin (Ryssland)

Christian Barenfeld Holm (Sverige)

Peter Juel Jensen (Danmark)

Filippo Lombardi (Schweiz)

Alain Neri (Frankrike)

Isabel Santos (Portugal)

Gudmundur Steingrimsson (Island)

Marietta Tidei (Italien)

George Tsereteli (Georgien)

Vitryssland-arbetsgruppen (Ad Hoc Working Group on Belarus (1998-))

Ordförande Kent Härstedt (Sverige)

Moldavien-arbetsgruppen (Parliamentary Team on Moldova (2002-))

Ordförande Arta Dade (Albanien)

George Tsereteli (Georgien)

Marietta Tidei (Italien)

Geir Joergen Bekkevold (Norge)

Alf Dubs (Storbritannien)

Thierry Mariani (Frankrike)

Migration-arbetsgruppen (Ad Hoc Committee on Migration (2016-)

Ordförande Filippo Lombardi (Schweiz)

Sena Nur Celik (Turkiet)

Alain Neri (Frankrike)

Guglielmo Picchi (Italien)

Isabel Santos (Portugal)

Makis Voridis (Grekland)

Geir Joergen Bekkevold (Norge)

Margareta Cederfelt (Sverige)

Jose Maria Chiquillo (Spanien)

Ivana Dobesova (Tjeckien)

Elvira Drobinski-Weiss (Tyskland)

Lord Alf Dubs (Storbritannien)

Hedy Fry (Kanada)

Nahima Lanjri (Belgien)

Jose Ignacio Sanchez Amor (Spanien)

Vladimir Senko (Vitryssland)

Marietta Tidei (Italien)

Georgios Varemenos (Grekland)

Dijana Vukomanovic (Serbien)

Församlingens specialrepresentanter

Läget i december 2016

- 1 Församlingens specialrepresentant för fredsmäkling
(Special Representative on Mediation)
Ilkka Kanerva (Finland) (2016-)
- 2 Församlingens specialrepresentant för motarbetande av antisemitism, rasism och intolerans
(Special Representative on Antisemitism, Racism and Intolerance)
Ben Cardin (USA)
- 3 Församlingens specialrepresentant mot terrorism
(Special Representative on Anti-Terrorism)
Nikolay Kovalev (Ryssland) (2013-)
- 4 Församlingens specialrepresentant för Arktiska frågor
(Special Representative For Arctic Issues)
Ola Elvestuen (Norge) (2015-)
- 5 Församlingens jämställdhetsombud
(Special Representative On Gender Issues)
Hedy Fry (Kanada) (2010-)
- 6 Församlingens specialrepresentant för bekämpande av människohandel
(Special Representative on Human Trafficking Issues)
Christopher Smith (USA) (2007-)
- 7 Församlingens specialrepresentant för Medelhavet
(Special Representative for Mediterranean Affairs)
Michel Voisin (Frankrike) (2003-2005, 2016-)
- 8 Församlingens specialrepresentant för gränssamarbete
(Special Representative on Border Co-Operation)
Ignacio Sánchez Amor (Spanien) (2012-)
- 9 Församlingens specialrepresentant Södra Kaukasien
(Special Representative on Southern Caucasus)
Kristian Vigenin (Bulgarien) (02/2016-)
- 10 Församlingens specialrepresentant för Sydosteuropa
(Special Representative on South East Europe)
Roberto Battelli (Slovenien) (2007-)
- 11 Församlingens specialrepresentant för Centralasien
(Special Representative on Central Asia)
Christine Muttonen (Österrike) (2016-)

**TBILISI DECLARATION
AND RESOLUTIONS
ADOPTED BY THE
OSCE PARLIAMENTARY ASSEMBLY
AT THE TWENTY-FIFTH ANNUAL SESSION
TBILISI, 1 to 5 JULY 2016**

PREAMBLE

We, Parliamentarians of the OSCE participating States, have met in annual session in Tbilisi from 1 to 5 July 2016 as the Parliamentary dimension of the OSCE to assess developments and challenges relating to security and co-operation, in particular on 25 Years of Parliamentary Co-operation: Building Trust Through Dialogue, and we offer the following views to the OSCE Ministers.

We wish every success to the next OSCE Ministerial Council and bring to its attention the following declaration and recommendations.

**25 YEARS OF PARLIAMENTARY CO-OPERATION:
BUILDING TRUST THROUGH DIALOGUE
CHAPTER I
POLITICAL AFFAIRS AND SECURITY**

1. Reaffirming the undiminished validity and historic role of the guiding principles and common values of the Helsinki Final Act signed in 1975, including the commitments on politico-military, economic, environmental, human rights, and humanitarian issues,
2. Recalling the Charter of Paris for a New Europe adopted in 1990, which laid the foundation of permanent institutions and operational capabilities, including the Parliamentary Assembly of the OSCE, as well as the 1991 Madrid Declaration, which established the working methods and mandate of the Assembly,
3. Emphasizing that the OSCE community is facing the worst crisis in European security since the end of the Cold War, prompted by the aggression of one participating State against another,
4. Welcoming the Ministerial Declaration on Reinforcing OSCE Efforts to Counter Terrorism in the Wake of Recent Terrorist Attacks, adopted at the Ministerial Council in Belgrade in 2015,
5. Regretting, however, that the Belgrade Ministerial Council was unable to reach consensus on any decisions related to the OSCE's three dimensions of security and resolution of conflicts, reflecting a growing trend of gridlock and distrust in the Organization that has been seen in recent years,
6. Acknowledging the final conclusions of the OSCE PA's Helsinki +40 Project and the novel ideas for tools and methods for moving forward with a particular focus on the role of parliamentary diplomacy in general, and the OSCE Parliamentary Assembly in particular,
7. Emphasizing the significant role of the OSCE as a regional security organization under Chapter VIII of the Charter of the United Nations in contributing to international peace and security and to promoting security and confidence in the OSCE area through confidence- and security-building measures,
8. Expressing serious concern over the persistence of protracted conflicts in the territories of several OSCE participating States and acknowledging that these conflicts undermine the sovereignty, territorial integrity and independence of the States concerned, impede their democratic development and hinder regional co-operation and development,

9. Stressing the continuing need for enhanced efforts to settle protracted conflicts in the OSCE area in a peaceful and negotiated manner, refraining from the threat or use of force, in full respect of the territorial integrity and sovereignty of the states involved, and in full compliance with the United Nations Charter and the Helsinki Final Act,
10. Stressing the primary relevance of the principles and norms enshrined in the International Covenant on Civil and Political Rights, in particular its article 20, which stipulates a prohibition by national law of any propaganda for war and any advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility or violence, as well as article 19 of the same Covenant, which underlines the fundamental right to freedom of expression, bearing in mind that its exercise carries with it special duties and responsibilities,
11. Expressing deep concern at increased nuclear threats arising from the deteriorating relationship between the Russian Federation and NATO, including potential violations of the Intermediate-Range Nuclear Forces (INF) Treaty, statements indicating an increased readiness to use nuclear weapons, increasing numbers of military incidents between NATO and Russian forces, lack of transparency over deployments of tactical nuclear weapons by both sides, and statements indicating potential plans to deploy nuclear weapons to additional territories in Europe and locations in Russia,
12. Expressing deep concern over the persistence of conflicts in various regions of the OSCE area and the exploitation of the media in areas of conflict to foment hatred and ethnic tension, and the use of restrictions and harassment to deprive citizens of free media, and underlining the need to secure freedom of expression, which is an essential element of discourse in any democracy,
13. Convinced in this regard that dangerous hate propaganda involves efforts to silence and misinterpret the value and meaning of the principles of the Helsinki Final Act and disparages the diplomatic efforts of the OSCE, including its Parliamentary Assembly, to contribute to settling disputes peacefully, preventing and resolving armed conflicts, promoting the rule of law among States, strengthening the international legal order and promoting tolerance and non-discrimination, thereby more effectively maintaining international and regional peace and security,
14. Welcoming proposals made at the United Nations Open-Ended Working Group on Taking Forward Multilateral Nuclear Disarmament Negotiations for the commencement in 2017 of multilateral nuclear disarmament negotiations and the decision of the United Nations General Assembly to hold an international conference on nuclear disarmament in 2018,
15. Reiterating the conclusions of the Ulaanbaatar Autumn Meeting held in 2015, which underscored the role of parliamentarians in generating the necessary political will for reaching a long-term solution to the migration crisis in the OSCE area,
16. Stressing the importance of continuing a dialogue aimed at creating conditions for updating and modernizing the 2011 Vienna Document on Confidence- and Security-Building Measures in order to increase openness, transparency and predictability in the military sphere and reduce tensions in the OSCE area, and recalling the resolutions of the OSCE Parliamentary Assembly underlining the need to proceed with this work,
17. Condemning international terrorism in all its forms and identifying it as a common threat and a shared responsibility for all participating States,
18. Expressing grave concern about the crisis in Ukraine, stemming from the violation of the principles enshrined in the Helsinki Final Act, and underlining the role of the OSCE in reducing tensions and fostering peace and stability in Ukraine by monitoring and supporting the implementation of all OSCE principles and commitments on the ground and assisting in the full implementation of the Minsk agreements in areas which envisage a role for the OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine (SMM), such as monitoring and verifying the ceasefire and the withdrawal of weapons,
19. Acknowledging that the ongoing Syrian conflict has negative consequences in terms of security, stability and human rights for the OSCE area and that only a political solution that is embraced by the Syrian people can bring an end to the conflict,

20. Recalling the need to increase the representation of women throughout the OSCE, particularly in the politico-military dimension and in leadership positions,

The OSCE Parliamentary Assembly:

21. Calls upon participating States and Partners for Co-operation to strengthen co-operation on anti-terrorism and develop measures aimed at blocking the funding of terrorist organizations;
22. Calls on the OSCE to redouble its efforts to help participating States counter terrorism through pragmatic assistance and promotion of best practices;
23. Encourages participating States and Partners for Co-operation to improve their anti-terrorism legal frameworks in line with OSCE best practices, and invites the respective OSCE Institutions to ensure the oversight needed for their implementation;
24. Encourages national legislative initiatives targeting terrorist activities, and stresses that it is central that they uphold key OSCE principles, including freedom of expression;
25. Calls for greater information-sharing and interaction between the relevant national agencies, including the law enforcement bodies and intelligence agencies of OSCE participating States;
26. Urges the OSCE to reform and reinforce its early warning and early action mechanisms and ensure that, when triggered, the process will not be undermined by politics;
27. Calls on all OSCE States with nuclear weapons or under extended nuclear deterrence relationships to reduce the risks of a nuclear war by taking nuclear weapons off high-alert and by adopting no-first-use policies;
28. Calls on all participating OSCE States to support the commencement in 2017 of United Nations-facilitated deliberations and negotiations on multilateral nuclear disarmament;
29. Calls on all participating OSCE States to participate in the 2018 UN international conference on nuclear disarmament at the highest level, to include parliamentarians in their delegations to the conference and to pursue the adoption of nuclear risk reduction, transparency and disarmament measures at the conference;
30. Calls for greater co-operation with the OSCE Partners for Co-operation in tackling human trafficking and its link to terrorism and illegal migration;
31. Calls on OSCE participating States and OSCE Partners for Co-operation to engage substantially in the prevention of terrorism and countering violent extremism and radicalization that lead to terrorism, while giving due regard to human rights and the rule of law;
32. Encourages participating States to seek full implementation of the OSCE border-related commitments and instruments, including the Border Security and Management Concept, address threats and challenges to border security, in particular the phenomenon of foreign terrorist fighters and illegal armed groups, prevent cross-border movement of persons, weapons and funds connected with terrorist and other criminal activities and combat transnational organized crime, illegal migration, corruption, and the smuggling of and trafficking in weapons, drugs and human beings;
33. Urges all parties to fully implement the Package of Measures for the implementation of the Minsk Agreements, adopted and signed on 12 February 2015 in Minsk by all signatories who also signed the Minsk Protocol of 5 September 2014, and the Memorandum of 19 September 2014, which is an essential step towards a peaceful settlement of the crisis in and around Ukraine;
34. Takes note of and calls for implementation of the relevant provisions of the OSCE PA Baku and Helsinki declarations, as well as the relevant resolutions addressing the crisis in and around Ukraine;
35. Underlines respect for the principles of the inviolability of frontiers and territorial integrity, peaceful settlement of disputes, equal rights, and self-determination of peoples as stated in the Helsinki Final Act, and calls on the Russian Federation to restrain its aggressive practices and reverse the illegal annexation of the Autonomous Republic of Crimea;

36. Expresses grave concern over increasing militarization and the deterioration of the situation of human rights and fundamental freedoms in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol and underlines the need to ensure a permanent international presence in Crimea to monitor the situation on the ground;
37. Reiterates the need to grant all international and humanitarian organizations immediate access to the territories currently under occupation in certain areas of the Donetsk and Luhansk regions of Ukraine, the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, as well as to guarantee the ICRC unhindered access to all illegally detained Ukrainian citizens;
38. Recognizes that the duration of political and economic sanctions imposed against the Russian Federation for its illegal occupation and attempted annexation of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, and armed intervention in certain areas of the Donetsk and Luhansk regions of Ukraine, is directly related to an end being brought to the illegal occupation of the Crimean peninsula of Ukraine and full implementation by the Russian Federation of its commitments under the Minsk Agreements;
39. Recalls the resolutions adopted annually by the UN on collaboration with the OSCE, underlines the effective and ongoing co-operation between the two organizations and calls for an international peacekeeping operation under the auspices of the UN and the OSCE in order to reinforce the Minsk Agreements;
40. Calls on the OSCE and all participating States to strengthen the Special Monitoring Mission to Ukraine and ensure that it receives sufficient funding and resources to perform its crucial duties and stresses the need for the SMM to have full and unfettered access to all parts of Ukraine, in particular the border with the Russian Federation, and to the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol;
41. Expresses concern over the continuing presence of foreign regular troops as well as military equipment in certain areas of the Donetsk and Lugansk regions of Ukraine and urges their removal as provided for in the Minsk Agreements;
42. Reiterates its appeal for greater transparency and commitment to the investigation into the downing of Malaysian Airlines Flight MH17, and calls for justice for the victims and their families;
43. Welcomes the creation of the OSCE PA Ad Hoc Committee on Migration and appeals to all participating States and Partners for Co-operation for greater political commitment and co-operation on the ground;
44. Acknowledges the core humanitarian and security aspects of the migration crisis, but appeals to national governments not to politicize the crisis;
45. Calls for concrete measures to be taken in response to the refugee and migrant crisis and proposes making the OSCE Border Management Staff College in Dushanbe more available to all participating States;
46. Calls for additional concerted efforts to push for a settlement of protracted conflicts, which continue to endanger the daily lives of the populations concerned and pose a security risk for the OSCE region while they remain unresolved;
47. Expresses concern over military escalation in the Nagorno-Karabakh conflict zone and welcomes the active engagement of the OSCE Chairmanship in finding a political solution to protracted conflicts in the OSCE region within established negotiating formats and mechanisms;
48. Calls upon parliamentarians to encourage political will from the sides in the region to engage in serious efforts to reach an agreement on confidence building-measures to reduce the risk for further hostilities along the Nagorno-Karabakh conflict zone and to negotiate a comprehensive settlement within the framework of the Minsk Group;
49. Calls for stronger political will in addressing the issue of refugees and internally displaced persons as well as greater commitment and swifter implementation of signed agreements, and reaffirms the inalienable right of the populations of the Republic of Armenia, Azerbaijan, Georgia, the Republic of Moldova, and Ukraine displaced as a result of conflict to return to their homes in safety and with dignity;

50. Urges the Russian Federation to fully implement the EU-brokered Six-Point Ceasefire Agreement of 12 August 2008, which ended the conflicts in Abkhazia, Georgia and Tskhinvali region/South Ossetia, Georgia;
51. Calls on the Russian Federation to provide for the free access of humanitarian aid to Abkhazia, Georgia and Tskhinvali region/South Ossetia, Georgia, regardless of the geographical point of entry;
52. Underlines the need to strengthen OSCE engagement in the process of the peaceful resolution of the conflict in Georgia, particularly in the Geneva International Discussions, with the aim of ensuring progress on the issues at the core of those Discussions;
53. Encourages participating States to strengthen international dialogue in regard to the international security and stability arrangements in Abkhazia, Georgia and Tskhinvali region/South Ossetia, Georgia;
54. Reaffirms its full support for a comprehensive, just and viable solution to the Transnistrian conflict based on the sovereignty and territorial integrity of the Republic of Moldova, with a special status for the Transnistrian region, and encourages further steps to ensure stability and transparency, and decrease the military presence in the conflict region, including by completing the withdrawal of the Russian Federation forces and munitions from the territory of the Republic of Moldova, in accordance with existing commitment;
55. Reaffirms that every State has the duty to refrain from disseminating propaganda to promote wars of aggression or incite national, racial or religious hatred contrary to the purposes and principles of the Helsinki Final Act and the OSCE commitments on tolerance and non-discrimination, and stresses in that regard the obligation of governments to refrain from funding and using propaganda tools that may lead to intolerance, discriminatory stereotyping or incite war, violence or hostility;
56. Underlines the dangerous role of propaganda for war and hatred in fuelling conflict, justifying the effects of conflict once it has arisen, and preventing conflict resolution, yet at the same time, reaffirms its strong commitment to freedom of expression and freedom of the media, and emphasizes that these fundamental freedoms may not be interpreted as implying for any State, group or person a right to engage in any activity or act aimed at violating other internationally recognized human rights and freedoms, such as the human rights to life, dignity and non-discrimination;
57. Urges participating States to reaffirm, in a Ministerial Council Declaration, the dangers of propaganda for war and hatred, and make a concerted political effort to refrain from disseminating or supporting such propaganda, and to restrict others from so doing;
58. Calls for the OSCE Representative on Freedom of the Media to further assist participating States in their efforts to ensure media pluralism and unhindered development of new technologies as an effective response to propaganda for war and hatred, to create and strengthen a culture of peace, tolerance and mutual respect;
59. Reconfirms the 2004 OSCE Action Plan for the Promotion of Gender Equality and its aim to prevent violence against women, advance their participation in political and public life, and promote women's participation in conflict prevention, crisis management, and post-conflict reconstruction, and reiterates the need for the Ministerial Council to adopt decisions on the proposed addendum to the Action Plan;
60. Encourages participating States to promote effective measures that provide comprehensive security guarantees and humanitarian relief for women, including those living in conflict areas, at all stages of the conflict cycle in accordance with UN Security Council resolutions 1325 and 1820;
61. Emphasizes the importance of mediation and dialogue facilitation in the peaceful settlement of disputes and welcomes the strengthening of the role of the Parliamentary Assembly of the OSCE in that regard;
62. Calls on participating States to implement their commitments with respect to women's leadership and participation in conflict prevention, resolution and recovery, as outlined in UN Security

- Council resolution 1325 and subsequent associated resolutions, and to provide funding to support women's leadership development and full participation in those areas of work;
63. Emphasizes the importance of effective controls over international arms transfers for international peace and stability and for preventing human suffering to the extent possible and in this light calls upon participating States which have not yet done so to accede to the Arms Trade Treaty as soon as possible, and participating States which are Parties to the Treaty to ensure full compliance with and implementation of its norms;
 64. Expresses concern about the continued use of antipersonnel mines and cluster munitions, condemns any such use by any actor, and calls upon OSCE participating States that have not yet done so to accede as soon as possible to the international treaties banning these inhumane weapons, as well as those participating States that are Parties to either treaty to fully uphold the resulting obligations;
 65. Calls upon participating States to address the lack of protection of civilians from armed violence, and in particular from the use of explosive weapons with wide area effects in populated areas;
 66. Calls on the Parliamentary Assembly to continue its work and on parliamentarians to be more active and increase their political engagement by means of building trust through dialogue;
 67. Calls for democratic and legal accountability in order to address corruption and ensure greater political integrity;
 68. Calls for greater international co-operation, including with internet companies and other stakeholders in civil society and the private sector, to more effectively counter violent extremism on the web and online terrorist recruiting while protecting fundamental rights of speech and freedom of information;
 69. Urges participating States to encourage and promote educational and preventive co-operation with the media in the OSCE area in order to counter extremist propaganda, specifically by training independent journalists;
 70. Encourages participating States to swiftly implement the OSCE Confidence-Building Measures to reduce the risks of conflict stemming from the use of information and communication technologies.

CHAPTER II

ECONOMIC AFFAIRS, SCIENCE, TECHNOLOGY AND ENVIRONMENT

71. Emphasizing that 2016 is an important milestone year for the OSCE Parliamentary Assembly, marking 25 years since parliamentary delegations met in Spain to adopt the Final Resolution of the Madrid Conference establishing the PA,
72. Recalling that as the Parliamentary Assembly noted succinctly in its very first Declaration adopted at the Budapest Annual Session in 1992, "security has an environmental aspect",
73. Further recalling that in the Helsinki Final Act of 1975, participating States recognized that "efforts to develop co-operation in the fields of trade, industry, science and technology, the environment and other areas of economic activity contribute to the reinforcement of peace and security in Europe and in the world as a whole",
74. Welcoming the results of the 2015 Paris Climate Change Conference concluded last December with the adoption, by consensus, of the Paris Agreement by the 195 countries represented at the Plenary Assembly,
75. Welcoming the launch of the "Milan Charter", a participatory and shared document that calls on every citizen, association, company and institution to assume their responsibility in ensuring that future generations can enjoy the right to food and which has received widespread endorsement,
76. Noting the need for superseding hydrocarbons as the world's primary energy source, but aware that the relationship of economic relations and the global geopolitical equilibrium requires the prevention of financial shocks from upsetting the energy market,

77. Affirming that the nexus between the environment, economics, and security has never been more acutely felt than it is today and that recent years have seen the cascading and interrelated effects of energy, climate change, food security, and migration, which have led to destabilization in the OSCE area,
78. Recognizing that extreme weather is becoming increasingly frequent, and that due to rising global temperatures, weather-related disasters will continue to grow in frequency in the coming decades,
79. Stressing that corruption and money laundering are contributing factors to global threats such as terrorism, transnational organized crime, as well as to illicit economic activities,
80. Recalling that vulture funds, which buy government bonds or State debts at low prices and then take legal action before a court most likely to be receptive to their case, also hold claims over some OSCE participating States and, are exploiting loopholes in the international financial system,
81. Deeply concerned that, according to experts, higher global temperatures will raise sea levels, leading to the destruction of urban centres, arable lands, and wetlands, effects that will be more acutely felt in the Mediterranean and the Arctic,
82. Conscious that the most vulnerable sectors of the economy are those with the greatest dependency on natural resources, namely tourism and agriculture, and that as environmental problems increase, many areas of the world will be prone to famine, leading to a growing number of “climate refugees”,
83. Taking into consideration the effects of the 2008 economic crisis and the failure of excessively rigid austerity measures in promoting economic recovery,
84. Recognizing that refugees and migrants can positively contribute to the economy and that opening labour markets to asylum seekers can contribute to both economic growth and integration efforts,
85. Noting the negative impact of unilateral coercive measures, particularly closed borders, on sustainable development and security in the OSCE area,
86. Noting that this year marks the 30th anniversary of the Chernobyl tragedy, which was the worst nuclear accident in our history and which destroyed for many years the life and economies of large areas in current Belarus, Ukraine and Russia, and expressing profound concern over the ongoing effects of the accident on the lives and health of people, in particular children, in the affected areas of Belarus, Ukraine and Russia as well as in other affected countries,

The OSCE Parliamentary Assembly:

87. Calls on all OSCE participating States to redouble their efforts to identify and pursue comprehensive solutions to our common environmental and economic challenges, including food and water security, climate change, energy security, migration, equal economic opportunities for men and women and improved management and oversight of financial institutions;
88. Calls on all OSCE participating States to put in place programmes to promote training, education and economic empowerment for women, which are crucial for economic development;
89. Calls on the OSCE, including the OSCE PA, to conduct gender-based analyses of all policies, programmes and allocations;
90. Reaffirms the need to develop and enhance co-operation among different integration processes and structures in the OSCE area with a view to establishing a common economic space in line with commitments set forth in the Helsinki Final Act and the 2010 Astana Commemorative Declaration and stresses the role that the OSCE could play as a platform for dialogue in this regard;
91. Urges OSCE participating States to further develop their early warning capacity in an effort to counteract potential threats from climate change long before they endanger the stability of any participating State;
92. Encourages the OSCE to co-ordinate its work with that of other international organizations when addressing the security implications of climate change and to promote political dialogue in order to achieve the reduction goals set out in the Paris Agreement;

93. Calls on parliamentarians of OSCE participating States to ensure oversight of the targets set by the COP 21 Agreement to be met with the greatest sense of urgency by implementing robust policies and regulations on greenhouse gas emissions and facilitating the transition to a low-carbon economy;
94. Further recommends that in line with the Paris Agreement, OSCE participating States focus on ensuring sufficient funding for carbon capturing and storing deployment globally, and on a mechanism for the transfer of relevant knowledge and know-how from industrialized to developing countries;
95. Invites all OSCE participating States to develop best practices in line with the “Milan Charter” on combating food waste, reducing the share of crops used as livestock feed, and focus on the simultaneous co-existence of starvation and binge eating, recognizing that overweight and obesity are now major causes of ill health which present huge social and economic burdens to all states;
96. Calls on OSCE participating States to create food security solutions through a culture of innovation in food systems promoting technological change which is critical to long-run sustainability of the global food system;
97. Encourages the OSCE participating States to take a co-operative approach to sustainable water management issues;
98. Requests OSCE participating States to play a role in elaborating and introducing conditions for sharing and co-operation in the energy sector, in order to manage and encourage technological progress, with a view towards ensuring that intellectual property rights do not hinder the sharing of technological innovation;
99. Encourages OSCE participating States to make use of renewable energies as clean sources of energy that have a much lower environmental impact than conventional energy technologies, and recommends transitioning the transportation sector to electricity, enabling community micro-grids and grid-connected energy storage;
100. Notes the progress made by the governments of the affected countries in implementing national strategies to mitigate the consequences of the Chernobyl disaster, and calls upon the OSCE participating States, multilateral and bilateral donors to continue their activities to minimize the health, environmental, social, and economic consequences for the people of affected States;
101. Calls on OSCE participating States and OSCE Partners for Co-operation to enhance their dialogue and co-operation to combat human trafficking, eliminate criminal networks of traffickers, implement an effective repatriation policy for victims of human trafficking and consider a more targeted approach to development investment in countries of origin;
102. Calls on OSCE parliamentarians to mobilize their governments and civil society to more effectively manage migration flows;
103. Invites participating States to consider trade facilitation measures with a view to advancing economic co-operation, strengthening good governance, fostering economic development and promoting business interaction, while respecting labour, social and environmental standards;
104. Affirms the importance of fighting corruption, tax evasion, financial crime, money laundering and the financing of terrorism and proposes to all OSCE participating States the introduction of strong regulation for offshore banking centres so as to ensure their co-operation and the transparency of their activities;
105. Supports initiatives to counter vulture funds and their consequences, which are potentially disastrous for a country’s economy, and calls on parliaments in OSCE participating States to adopt legislation to ensure that vulture funds are addressed effectively;
106. Encourages OSCE participating States to reconsider excessively rigid austerity measures as they have failed to measure up to the current economic challenges;
107. Calls on all parliamentarians to urge their respective governments to ratify the Paris Agreement on climate change, which is essential for the future of our planet.

CHAPTER III

DEMOCRACY, HUMAN RIGHTS AND HUMANITARIAN QUESTIONS

108. Reiterating that the protection of human dignity, human rights and fundamental freedoms is at the core of the OSCE concept of comprehensive security and that the implementation of the OSCE commitments in this area is of direct and legitimate concern to all participating States,
109. Recognizing that the concept of indivisible security, linking political, economic, environmental, human rights and humanitarian issues is fundamental to the OSCE's success and relevance,
110. Stressing that throughout history the non-respect for human rights and democratic principles has regularly led to violent change and conflict, underscoring the importance of these human security aspects to long-term stability,
111. Noting that the violation of fundamental OSCE principles and the occupation of part of the territory of one participating State by another participating State lead to gross violations of human rights and fundamental freedoms,
112. Recalling that by putting individual human rights at the heart of the security agenda in the Helsinki Final Act, the High Representatives of our countries showed real vision and leadership, and believing that the OSCE still has a unique role to play in ensuring the respect for human rights in the region,
113. Concerned by the lack of agreement among OSCE participating States to any noteworthy commitments in the human dimension in recent years, and further concerned that this inability to reach consensus on human dimension decisions by the OSCE Ministerial Council in recent years indicates a crisis of ideas and leadership, as well as a lack of political will, in this field among OSCE governments,
114. Emphasizing that this lack of ideas and leadership, as well as a lack of political will, is undermining the credibility of the OSCE and its unique and comprehensive concept of security,
115. Welcoming the human dimension priorities of the German OSCE Chairmanship and the thematic work plan presented by the Chairperson of the Human Dimension Committee,
116. Concerned that violent anti-Semitic attacks on Jewish communities have increased in frequency, scope and severity and that terrorist groups have prioritized targeting Jewish communities, and emphasizing that anti-Semitic violence is an egregious violation of human rights and fundamental freedoms,
117. Noting the work and achievements of the OSCE/ODIHR, the High Commissioner on National Minorities, the Special Representative and Co-ordinator For Combating Trafficking in Human Beings, the Representative on Freedom of the Media and OSCE field missions in promoting human rights in the region,
118. Expressing deep concern over the growing number of cases in which the media are misused by governments to disseminate state propaganda to incite hatred and violence and manipulate public opinion, and underlining the need to work to ensure freedom from propaganda,
119. Concerned that the lack of leadership in human rights is reaching a critical level at precisely the moment when human rights principles in Europe are being strained during unprecedented migration and refugee flows,
120. Deeply concerned that the response by many countries to the recent mass migration flows has been to close their borders rather than to actually respond to the humanitarian crisis, in the seeming hope that other countries will address the problem,
121. Expressing deep sorrow over the large number of migrants and refugees, including women and children, who have lost their lives or have been exploited or endangered, and stressing the need to fight against smuggling of migrants and human trafficking and to take immediate action to address this humanitarian crisis and prevent further loss of life and human suffering through co-operation and effective sharing of responsibility and by avoiding unilateral measures,
122. Taking note of the specific needs and vulnerabilities of women and child migrants, and refugees, as well as the need to adopt a gender-sensitive response to the migrant and refugee crisis,

123. Noting also that OSCE commitments to facilitate freer movement of people and humanitarian response date back to the Helsinki Final Act more than forty years ago, with additional commitments in 1992, 1994, 1996, 2004 and 2005,

The OSCE Parliamentary Assembly:

124. Considers that the tendency to focus on work in political and economic fields, to the detriment of the human dimension, threatens to undermine the multidimensional approach to human security that lies at the foundation of the OSCE;
125. Notes that the lack of consensus in recent years on human dimension-related decisions by OSCE participating States points to a growing crisis of leadership in the OSCE area;
126. Emphasizes that in addition to a crisis of ideas in the human dimension, the OSCE region is experiencing a crisis of implementation of human dimension commitments, with violations of human rights regularly noted both East and West of Vienna;
127. Recognizes that the most glaring violations of human rights and fundamental freedoms now take place in territories that have been occupied, and stresses that an occupying power must comply with all obligations under international law and provide immediate and unimpeded access for international human rights monitoring missions to the occupied territories;
128. Reiterates the need to promote full and good-faith implementation of all OSCE principles and commitments by the OSCE participating States;
129. Calls on participating States to sincerely and proactively engage in their current commitments to the human dimension, and to undertake open dialogue on broadening these commitments;
130. Calls on participating States to formally recognize and partner Jewish community groups and exchange information with them for the purpose of strengthening preparedness, prevention and mitigation of, and responses to, anti-Semitic attacks, consider existing examples in other participating States of such recognition, partnering and exchange and ensure that law enforcement bodies are adequately trained to combat anti-Semitic violence;
131. Recognizes the important role of the OSCE Parliamentary Assembly in promoting open discussions and engaging on all levels with the most pressing human rights and humanitarian concerns facing the OSCE's people;
132. Calls upon the OSCE participating States to recognize the rights of all persons as enshrined in the Helsinki Final Act and other CSCE and OSCE documents since that time, to give priority to preventing violations of those rights, and, above all, to preventing acts of violence and other rights violations against persons in vulnerable situations and to actively promote respect for such persons and tolerance and inclusiveness as part of OSCE values;
133. Calls on OSCE participating States to reaffirm that fundamental freedoms are absolute and are not subject to restrictions when they become inconvenient;
134. Calls upon participating States to stop the inappropriate placement of Red Notices and Diffusions in the Interpol system and to encourage Interpol further to reform and implement mechanisms, including but not limited to the additional provision of due process and prompt action in individual cases, with the goal of preventing politically motivated abuse of its legitimate services which are crucial to law enforcement;
135. Reiterates the need to eradicate the phenomenon of political prisoners in the OSCE area, and calls for an international investigation of reports of torture of such persons;
136. Calls on OSCE participating States to guarantee and safeguard, at all times, the rights of members of parliaments to fully exercise their mandate;
137. Calls upon participating States to make full use of the OSCE's toolkit in addressing human security issues, particularly in the field of migration;

138. Stresses the importance of open and secure borders and calls on OSCE participating States to immediately stop imposing legal and physical barriers to the movement of people fleeing violence and to actively work toward an inclusive approach to migrants and refugees;
139. Stresses the importance of a balanced approach to migration, prioritizing the rights of those fleeing violence, and only imposing a minimum of obstacles to ensure the safety of migrants and the broader public;
140. Draws attention to the progressive ‘securitization’ of the migrant crisis and the risks this poses for adequate consideration of the human rights of those affected;
141. Draws attention to the need for a gender-sensitive approach to human security issues, including the collection of sex-disaggregated data, analysis of the issues and identification of appropriate responses, and requests that the specific needs of women are integrated into all work of the OSCE, including that of the OSCE PA, particularly in the spheres of migration and at all stages of the conflict cycle;
142. Calls on participating States to adopt a decision on the proposed addendum to the 2004 Gender Action Plan;
143. Calls on the OSCE participating States to consider the establishment of both a high-level OSCE co-ordinating body on migration, and a thematic field mission on migration, enabling more focused and coherent responses to the challenges currently facing the region;
144. Encourages participating States to include refugees and asylum-seekers within the national labour market at the earliest possible stage, including through ensuring that asylum seekers have legal access to the labour market and vocational training while their legal status is pending;
145. Calls on participating States to increase their support and protection to refugees and migrants, aimed at better responsibility-sharing and mutual solidarity;
146. Calls on participating States to continue engaging in political dialogue with the Partners for Co-operation in order to foster constructive, inclusive and mutually beneficial co-operation on migration management policies and practices.

RESOLUTION ON STRENGTHENING RELATIONS BETWEEN THE OSCE PA AND THE OSCE

1. Recognizing that the OSCE Parliamentary Assembly was established by the 1990 Charter of Paris to promote greater involvement in the OSCE by national parliaments,
2. Recalling the St. Petersburg Declaration of 1999, which emphasizes the crucial role Parliaments and Parliamentarians play as guardians of democracy, the rule of law and the respect for human rights at both the national and international levels, and that democratic oversight and accountability are essential elements of transparency, credibility, and efficiency,
3. Emphasizing that the OSCE PA and the OSCE share the common goal of promoting democracy, the rule of law, security, and respect for human rights,
4. Stressing that the growing importance of the OSCE in recent years as a forum for dialogue and co-operation calls for thoroughly examining ways to enhance co-operation between the OSCE PA and the OSCE,
5. Underlining that since 1999 the OSCE PA has repeatedly proposed and called for an increased role of the OSCE PA in the work and decision-making process of the OSCE, to little avail,
6. Welcoming the progress made in establishing procedures in the co-operation between the OSCE PA and the OSCE's executive structures,
7. Recalling the Oslo Declaration of 2010, which emphasizes the urgent need for improvement and reform with regard to strengthening co-operation and enhancing dialogue and closer institutional links between the Parliamentary Assembly and the OSCE,
8. Recalling the OSCE Summit Astana Commemorative Declaration of 2010, in which the Heads of State or Government of OSCE participating States declared their determination to intensify co-operation with the OSCE PA and encourage the PA's efforts to promote security, democracy, and prosperity throughout the OSCE area and within participating States,
9. Recalling the Helsinki Declaration of 2015, which calls for better co-ordination, engagement, and information-sharing between the Secretariat in Vienna, other OSCE Institutions, and the OSCE Parliamentary Assembly's International Secretariat in Copenhagen, possibly through the development of an annual strategic plan of action for mutual strengthening;
10. Stressing the need for the OSCE PA to develop new ways to improve and increase co-operation between the OSCE PA and the OSCE,
11. Recognizing efforts already made by the Secretariat of the Assembly towards stronger co-operation with the OSCE executive structures, and welcoming in particular recent initiatives made under the leadership of the new Secretary General of the OSCE PA,

The OSCE Parliamentary Assembly:

12. Asks the Secretary General of the Assembly to develop, in co-operation with the OSCE executive structures, an action plan on how the OSCE PA and the executive structures can work more closely together, inter alia, on the three dimensions of the OSCE: the politico-military, the economic and environmental, and the human, to the benefit of both sides;
13. Asks for the action plan to also include proposals on new ways for members of the PA to participate concretely in the work of the Assembly to promote democracy, the rule of law, security, and human rights on the ground in the OSCE area in an effective way;
14. Asks the Secretary General to present the action plan to the Assembly at its Autumn Meeting in 2017.

**RESOLUTION ON
UNRESTRICTED ACCESS OF MEMBERS OF THE OSCE
PARLIAMENTARY ASSEMBLY ATTENDING OFFICIAL OSCE EVENTS AND
OTHER PARLIAMENTARY ACTIVITIES**

1. Bearing in mind the declaration on principles guiding relations between participating States in the Helsinki Final Act,
 - a. with the commitment to peace, security, and justice, and the continuing development of friendly relations and co-operation,
 - b. and the confirmation that governments, institutions, organizations, and persons have a relevant and positive role to play in contributing towards the promotion of mutual understanding and confidence,
2. Noting the Charter of Paris, which recognizes the important role parliamentarians can play in the OSCE process,
3. Underscoring the determination to promote the strategic goals proclaimed at the OSCE Astana Summit for the creation of a free, democratic, common, and indivisible Euro-Atlantic and Eurasian security community, free of dividing lines, conflicts, spheres of influence, and zones with different levels of security,
4. Considering that dialogue is the best way to overcome differences, settle disputes, and build mutual confidence among the OSCE participating States,
5. Bearing in mind that the reduction and, in the long term, the removal of barriers to the movement of persons, goods, services, and capital will contribute to building confidence among the participating States and raise the level of security in the OSCE region,
6. Noting that travel restrictions resulting from sanctions regimes for representatives of participating States impede dialogue and co-operation in the context of multilateral forums, including inter-parliamentary forums,
7. Recognizing that sanctions against parliamentarians are not an appropriate means by which to induce participating States to change their foreign and/or domestic policy, since they make dialogue, exchange, and confidence-building even more difficult in periods of tension and confrontation,

The OSCE Parliamentary Assembly:

8. Expresses concern about the current political context in Europe, which is characterized by a climate of mutual distrust and security concerns, among and within OSCE participating States;
9. Calls on the participating States to do everything possible to support and strengthen interparliamentary dialogue and interaction, which are especially important in times of crisis;
10. Notes that travel restrictions resulting from sanctions regimes have a negative impact on parliamentary diplomacy and contribute to the aggravation of tensions among the participating States;
11. Calls on the participating States to refrain, as a permanent confidence-building measure, from applying restrictive measures or sanctions against parliamentarians, as well as to avoid any pressure on third States to join such sanctions;
12. Requests the participating States to abide by their commitment to guarantee to all members of the Parliamentary Assembly the freedom to attend any official OSCE events and other parliamentary activities by issuing any visas or travel permits required for entry into their territories for at a minimum the duration of above-mentioned activities, unless otherwise contrary to the principles of international law.

**RESOLUTION ON
POSSIBLE CONTRIBUTIONS OF THE OSCE PARLIAMENTARY ASSEMBLY TO
DEVELOPING EFFECTIVE RESPONSE TO CRISIS AND CONFLICTS**

1. Considering that the 2010 Astana Summit Commemorative Declaration expressed the determination of the Heads of State and Governments to intensify co-operation with the OSCE Parliamentary Assembly,
2. Underlining the continued validity of the points made in the 2003 Maastricht “OSCE Strategy to Address Threats to Security and Stability in the Twenty-First Century”, by stating “The overall capacity of OSCE to identify, analyse and take coordinated action in response to threats needs to be further consolidated. [...] The early warning and conflict prevention activities of the OSCE Parliamentary Assembly represent a valuable contribution to these efforts”,
3. Noting Rule 2 of the OSCE PA’s Rules of Procedure, according to which the responsibilities and objectives of OSCE PA include that it shall “develop and promote mechanisms for the prevention and resolution of conflicts”,
4. Recalling OSCE Ministerial Council Decision No. 3/11 on Elements of the Conflict Cycle, which tasked the OSCE Secretary General with delivering a report on enhanced co-operation with the PA in addressing the conflict cycle,
5. Acknowledging that most national parliaments support the work of the OSCE in the peaceful settlement of disputes within the area,
6. Taking note with appreciation of the OSCE Secretariat’s “Food-for-Thought Paper on The Possible Contribution of the OSCE Parliamentary Assembly to Developing Effective Response to Emerging Crises and Conflicts”, which was discussed in a meeting of the ‘Open-ended Working Group on the Conflict Cycle’ on 16 May 2012, but never followed up on by the OSCE Decision-making bodies,
7. Reiterating the recommendations and considerations made in the 2014 Baku Resolution on The Development of Mediation Capacity in the OSCE Area, the 2013 Istanbul Resolution on The Role of Local and Regional Authorities in Post-Conflict Rehabilitation Scenarios, the 2015 Helsinki Resolution on The Co-operative Phase in Post-Conflict Borders: New Tools and New Actors for a Broader View of the Conflict Cycle, and the 2010 Oslo Resolution on Strengthening The Role, Efficiency and Impact of the OSCE Parliamentary Assembly,
8. Welcoming the positive spirit of the “Vienna Process” and the two seminars held by the OSCE PA and hosted by the German OSCE PA Delegation in March 2015 and April 2016, and applauding the readiness evidenced by the OSCE PA leadership and members during these seminars to co-operate and co-ordinate relevant activities closely with the OSCE governmental side,
9. Underlining the efforts of the OSCE PA delegation of Finland to give an additional impetus to developing a systematic OSCE PA mediation capacity,
10. Pleased with the involvement of the OSCE PA’s Special Representative in Vienna in relevant efforts of the decision-making bodies and informal structures like the “Groups of Friends”,

The OSCE Parliamentary Assembly:

11. Recommends the development of a civilian and reaction capability for deployment in times of crisis to supplement the work of the field operations, to assist in assessing situations and needs, and to make policy recommendations on future action to the OSCE executive bodies;
12. Recommends that participating States assess the role that can be played by local and/or regional authorities in the realistic and on-the-ground enforcement of high-level international or bilateral agreements for the stabilization and normalization of the lives of peoples in areas which have suffered recent conflicts;

13. Recommends that participating States engage local and/or regional authorities in the design, implementation, and follow-up to confidence-building and post-conflict rehabilitation measures affecting their territories, so that their authority contributes to reinforcing the social legitimacy of such measures in a context in which the population may be reluctant in the case of recent conflicts;
14. Offers its good offices to the OSCE governmental side;
15. Acknowledges the role of the agreed formats in crisis management and conflict resolution in the OSCE area as noted in the Astana Commemorative Declaration;
16. Encourages the OSCE Chairperson-in-Office, OSCE participating States and the OSCE governmental structures to make better use of OSCE Parliamentary Assembly Special Representatives and Ad Hoc Committees in the field of conflict prevention and crisis management;
17. Calls on the OSCE decision making bodies and executive structures to make better use of the OSCE PA in developing a more effective response to crises or conflicts on the basis of Decision No. 3/11 of the 2011 Vilnius Ministerial Council and suggests that:
 - a. The OSCE PA Secretariat and the OSCE executive structures inform each other regularly and ad hoc in case of new developments on their respective activities and intentions regarding crisis or conflict to increase synergy while avoiding duplication and/or contradictory efforts;
 - b. Under 'Current Issues' during the weekly meetings of the Permanent Council (PC), the Chairperson of the Permanent Council invite the OSCE PA Special Representative in Vienna to share the PA's assessment of emerging developments;
 - c. OSCE PA members raise emerging crises and conflict situations as topics of discussion when visiting participating States;
 - d. Relevant executive structure(s) and the Chairmanship liaise with the focal points in the OSCE PA Secretariat on an ongoing basis to receive their assessment on emerging developments;
 - e. OSCE field operations be encouraged to reach out directly to the OSCE PA leadership and Secretariat with suggestions on how parliamentarians can work with them to facilitate implementation of their mandates;
 - f. The OSCE PA be requested to contribute to the development of OSCE response options, such as those set out in the "Early Warning: Internal OSCE Guidelines" developed by the executive structures, inter alia, by sharing the assessments of OSCE PA members with a deep knowledge of the affected country/region on the respective matter;
 - g. When a crisis or conflict develops, the Chairperson-in-Office (CiO) be requested to consider nominating an appropriate OSCE PA member as Special Envoy or Representative;
 - h. In such circumstances the Chairmanship discuss with the OSCE PA the possibility of establishing an Ad Hoc Committee under the OSCE PA's Rules of Procedure to address the emerging crisis or conflict, share information, and coordinate with the relevant executive structure(s);
 - i. The Chairmanship and any concerned executive structure(s) draw on the experience of OSCE PA Ad Hoc Committees and Special Representatives in their specific areas of interest, and co-ordinate activities and public messages with them;
 - j. The relevant executive structure(s) and the Chairmanship liaise closely with the OSCE PA with respect to its response options, such as organizing OSCE PA fact-finding missions and/or initiating the process of engagement, including dialogue facilitation. Such responses might be public or confidential and assimilated to silent diplomacy, carried out alone or in co-operation with other parliamentary actors such as the European Parliament or the Parliamentary Assembly of the Council of Europe;
 - k. In times of emerging crisis or conflict, the OSCE PA President issue public messages to complement those of the Chairmanship and/or the principals of the executive structures. A mechanism to co-ordinate messaging strategies between the OSCE PA, the Chairmanship, and the respective executive structure(s) should be implemented.

RESOLUTION ON THE CONFLICT IN GEORGIA

1. Reaffirming our full adherence to the Charter of the United Nations and to all OSCE norms, principles and commitments, starting from the Helsinki Final Act, the Charter of Paris, the 1992 Helsinki declaration the 1994 Budapest Document, the 1996 Lisbon Document and the Charter for European Security adopted at the 1999 Istanbul Summit,
2. Recalling that the OSCE, as a regional arrangement under Chapter VIII of the Charter of the United Nations, is the primary organization for the peaceful settlement of disputes within its region,
3. Reiterating our firm support for the sovereignty and territorial integrity of Georgia, within its internationally recognized borders,
4. Stressing the importance of increased efforts to resolve the conflict in Georgia in a peaceful and negotiated manner, fully respecting international law, including the UN charter and the politically binding Helsinki Final Act, as well as preventing the escalation and refraining from the threat or use of force,
5. Underlining the importance of the Geneva International Discussions, as the only format for discussing the security and humanitarian issues pursuant to the 12 August 2008 Ceasefire Agreement,
6. Expressing regret that despite international calls, the Russian Federation remains in breach of International Law and disregards the EU-mediated 12 August 2008 Ceasefire Agreement, by continuing the policy of occupation and creeping annexation of the regions of Georgia - Abkhazia and Tskhinvali/South Ossetia through the so-called “integration treaties”,
7. Bearing in mind the grave humanitarian and human rights situation in the occupied regions of Georgia - Abkhazia and Tskhinvali/South Ossetia,
8. Expressing concern about the humanitarian situation of the internally displaced persons and refugees, continuously being deprived of the right to voluntary, safe, dignified, and unhindered return to their places of origin, as well as the right to property,
9. Deploing the process of the installation of razor wire fences and embankments by the Russian occupation forces along the occupation line, dividing the local population and depriving them of fundamental rights and freedoms, including, but not limited to, the freedom of movement, family life, right to property, education in their native language, and other civil and economic rights,
10. Emphasizing that since 2009, following the closure of the OSCE Mission in Georgia and the UNOMIG, the EUMM is the only international monitoring mechanism on the ground, regrettably unable to fulfil its mandate fully, while denied access to the occupied regions of Georgia - Abkhazia and Tskhinvali/South Ossetia,

The OSCE Parliamentary Assembly:

11. Calls upon the Russian Federation to comply with the principles and norms of International Law, implement fully and in good faith the EU-mediated 12 August 2008 Ceasefire Agreement and respect the territorial integrity and sovereignty of Georgia, within its internationally recognized borders;
12. Urges the Russian Federation to reverse the recognition of Georgian regions and stop occupation of the territories of Georgia;
13. Encourages the current German OSCE Chairmanship, together with the Conflict Prevention Centre, to continue exploring possibilities to re-establish a meaningful OSCE presence throughout Georgia, which would considerably strengthen OSCE engagement in the Geneva International Discussions and the Incident Prevention and Response Mechanism, as well as in the implementation of Confidence-Building Measures;

14. Calls upon the parties to the conflict to engage constructively in order to make progress on the core issues within the Geneva International Discussions;
15. Calls upon the Russian Federation to undertake the legally binding non-use of force commitment, in reciprocity to Georgia's unilateral pledge;
16. Calls on all parties to the conflict to respect international human rights standards and address the legitimate concerns of minorities;
17. Urges the Russian Federation to allow the safe, dignified, and unhindered return of all internally displaced persons and refugees to their places of origin, ensure the access to international humanitarian aid when needed, and allow international human rights monitoring on the ground;
18. Urges the Russian Federation to allow the establishment of international security arrangements in the occupied regions of Georgia and ensure the unimpeded access of the EUMM therein;
19. Calls upon the OSCE to redouble efforts aimed at strengthening its engagement in Georgia, increase its role in the process of peaceful resolution of the conflict, including by promoting reconciliation through implementing confidence-building projects on the ground.

RESOLUTION ON RECONSOLIDATING EUROPEAN SECURITY AS A COMMON PROJECT

1. Recalling the Helsinki Final Act, the Charter of Paris for a New Europe, the Charter for European Security, as well as the Astana Commemorative Declaration,
2. Bearing in mind all previous processes and strategic initiatives on the future of the OSCE and European security, in particular the Panel of Eminent Persons on Strengthening the Effectiveness of the OSCE, the Corfu Process, the V to V Dialogues, and the Helsinki +40 Process,
3. Acknowledging the crucial role of the OSCE in ensuring peace, security, and stability in the OSCE area,
4. Underscoring that more must be done to ensure full respect for, and implementation of, the OSCE core principles and commitments that have been agreed to by participating States in the politico-military dimension, the economic and environmental dimension, and the human dimension,
5. Considering that political dialogue is the preferable way of settling disputes and building mutual confidence and transparency among the OSCE participating States,

The OSCE Parliamentary Assembly:

6. Expresses serious concerns about the security situation in the OSCE area as well as its neighboring regions;
7. Underlines the enduring validity of the principles of the Helsinki Final Act, the Charter of Paris for a New Europe, the Charter for European Security and the Astana Commemorative Declaration in guiding relations among the OSCE participating States and the urgent need to restore respect for them;
8. Welcomes the recommendations of the Panel of Eminent Persons on European Security as a Common Project, mandated by the OSCE Troika in January 2015, that have been put forward in the interim report "Lessons Learned for the OSCE from its Engagement in Ukraine" in June 2015, as well as in its final report "Back to Diplomacy" from December 2015;
9. Calls upon all OSCE participating States to take the findings and recommendations of the Panel of Eminent Persons on European Security as a Common Project as the point of departure for substantial discussions on European security;
10. Requests the current German and future OSCE Chairmanships, in close co-operation with the OSCE Troika and the OSCE Secretariat, to prepare concrete proposals on how political discussions on European security can be further developed within the OSCE, with a view to restoring co-operative security in the OSCE area;

11. Stresses the need to intensify efforts to correct violations of and to fully respect and implement all agreed OSCE principles and European security commitments;
12. Urges all OSCE participating States to engage in a political process to rebuild confidence and restore co-operative security in the OSCE area.

RESOLUTION ON THE REPUBLIC OF MOLDOVA

1. Recalling the previous resolutions on the Republic of Moldova and the Transnistrian settlement process adopted during earlier Annual Sessions,
2. Recognizing that the existence of a protracted conflict in the Transnistrian region of the Republic of Moldova continues to pose a serious threat to security and stability in Europe and the OSCE area,
3. Reaffirming the OSCE's commitment to attaining a peaceful, comprehensive, and sustainable solution to the Transnistrian conflict within the framework of the "5+2" format,
4. Welcoming efforts by the German Chairmanship of the OSCE to reinvigorate the Transnistrian settlement process and hold meaningful political consultations in the "5+2" format,
5. Recognizing that broad support among the parliamentary forces and society on both sides of the Nistru River is essential to achieve a viable and sustainable settlement of the Transnistrian conflict,
6. Convinced that continued democratic reforms supporting the rule of law and the fight against corruption would contribute to achieving this aim,
7. Emphasizing the positive aspects resulting from the implementation, since 1 January 2016, of the free trade agreement (DCFTA) concluded between the Republic of Moldova and the EU in the Transnistrian region,
8. Underlining the importance of having a positive example set by the Autonomous Territorial Unit of Gagauzia in terms of socio-economic development and cohesion,

The OSCE Parliamentary Assembly:

9. Considers that the identification of a special legal status for the Transnistrian region, while consolidating and ensuring the sovereignty, independence, and territorial integrity of the Republic of Moldova within its internationally recognized borders, constitutes the major aim of the Transnistrian conflict settlement process;
10. Welcomes initiatives by the German Bundestag and the German Foreign Ministry to promote inter-parliamentary dialogue and discuss parliamentary contributions to addressing protracted conflicts in the OSCE region;
11. Encourages the resumption of the "5+2" talks, with the efforts of the mediators from the Russian Federation, Ukraine and the OSCE, as well as the European Union and the United States as observers in the settlement negotiations process;
12. Invites all sides in the Transnistrian conflict settlement process to initiate political discussions to transform the current peacekeeping mechanism into an international civilian mission under OSCE auspices and appeals to the Russian Federation to renew and finalize the process of withdrawal of its troops and the withdrawal or destruction of its ammunition, weapons and military equipment from the territory of the Republic of Moldova, in accordance with relevant principles of international law and commitments undertaken in the OSCE framework;
13. Reiterates the readiness of the OSCE PA's Parliamentary Team on Moldova to support peace, stability, and the rule of law in the country;
14. Proposes to assist ongoing efforts to launch a dialogue between members of the Parliament of the Republic of Moldova and representatives of the legislative entity in Tiraspol under the auspices of the Parliamentary Team on Moldova, with the support of the OSCE Mission to Moldova;

15. Welcomes the establishment of a permanent working group for co-operation between the Parliament of the Republic of Moldova and the Gagauz People's Assembly, and encourages the Parliament of the Republic of Moldova and the Gagauz People's Assembly to maintain an active and constructive dialogue in order to fully harmonize the existing legislation and continue doing so in the light of the recent developments;
16. Encourages all political forces in Moldova to engage in a constructive dialogue on political reforms;
17. Reiterates the Assembly's commitment to supporting the important work done by the OSCE Mission to Moldova.

**RESOLUTION ON
ENHANCED CO-OPERATION AND CONFIDENCE-BUILDING MEASURES IN
THE BALTIC SEA REGION**

1. Considering that peaceful co-operation of the Baltic Sea states is one of the main prerequisites for prosperity and economic development in that region,
2. Convinced that the Baltic Sea region must remain an area of enhanced co-operation,
3. Noting that the security situation and sense of security in the region have deteriorated due to the conflict between Russia and Ukraine and its effects,
4. Recalling that the current developments have led and may continue to lead to an arms spiral and an increase in military presence in the region,
5. Recognizing the danger that Russia's manoeuvres, unannounced flights without transponders and ship movements could result in incidents with considerable potential for escalation,
6. Emphasizing that the Baltic Sea area is an area with a shared history and cultural similarities,
7. Commending the Baltic Sea region's position as an economic and growth area with great potential for the future,
8. Recalling that a large number of multilateral political, economic and societal organisations exist in the Baltic Sea area, most prominently the Council of the Baltic Sea States and the Baltic Sea Parliamentary Conference,
9. Underlining that the Baltic Sea region was the first area for which the EU developed a dedicated strategy, which envisages the Baltic Sea region growing closer together, and that co-operation with Russia, a non-EU country, and its North-West Russia Strategy takes place on an equal footing,

The OSCE Parliamentary Assembly:

10. Invites the participating States to seek to ensure that security and close co-operation in the Baltic Sea region are preserved and strengthened;
11. Calls, therefore, on the governments of the Member States of the Council of the Baltic Sea States to resume the practice of holding CBSS ministerial meetings, as unanimously agreed by the 24th Baltic Sea Parliamentary Conference held in Rostock in September 2015, as these meetings foster dialogue and strengthen co-operation;
12. Calls on the participating States to develop dialogue formats, bilaterally and within the framework of the OSCE structures, to debate security policy and confidence-building measures in the Baltic Sea area;
13. Invites the participating States to discuss concrete security-related incidents in the Baltic Sea area and their dangers within the framework of the OSCE Parliamentary Assembly and other OSCE structures;
14. Encourages the participating States to establish a multilateral monitoring body for such security-related incidents in the Baltic Sea area;
15. Invites the participating States to co-operate more closely on the prevention of terrorist threats

- and organised crime in the Baltic Sea region and to improve the exchange of information between the security authorities of different countries;
16. Encourages the participating States to take joint action within the Baltic Sea region against IT security threats caused by cyber-attacks and to intensify the exchange of information in this area;
 17. Invites the participating States to develop the Baltic Sea region, as a high-growth, innovation-driven economic region, with a particular focus on sustainability, and in this context to strengthen cross-border approaches and involve economic actors;
 18. Appeals to the participating States to strengthen the multilateral structures in the Baltic Sea area, such as the Council of the Baltic Sea States and the Baltic Sea Parliamentary Conference, and to give greater weight to their recommendations for action and resolutions;
 19. Shares the unanimous opinion expressed by the 24th Baltic Sea Parliamentary Conference in Rostock in September 2015, which, in view of the large number of refugees in Europe, expressed its solidarity with them and called on the governments in the Baltic Sea region, the Council of the Baltic Sea States, the World Health Organization (WHO) and the European Union (EU) to ensure the decent treatment of refugees concerning safe housing and healthcare;
 20. Encourages the participating States to continue to support the Baltic Sea area in forging links and growing closer together in the sectors of ecology, culture and society;
 21. Invites the participating States to provide greater support for and to foster youth encounters and youth exchange in the Baltic Sea region, as a region of enhanced co-operation;
 22. Encourages the participating States to support cross-border partnerships between municipalities and regions, educational institutions and civil-society organisations in the Baltic Sea area;
 23. Encourages the participating States to seek to ensure more joint marketing of the Baltic Sea area as a location for investment and tourism;
 24. Calls on the participating States to intensify cross-border co-operation in the fight against human trafficking and illegal immigration networks and to establish structures for closer co-operation, including outside their own territorial waters;
 25. Begins, within the OSCE PA, a discussion between the delegations of the Baltic Sea States with the aim of forming a Baltic Sea Working Group, which will examine issues relating to the above areas in close consultation with the Baltic Sea Parliamentary Conference, in order to foster and strengthen security, co-operation and dialogue in the region.

RESOLUTION ON ACTING AGAINST CORRUPTION IN THE OSCE REGION TO STRENGTHEN THE RULE OF LAW

1. Acknowledging that corruption remains a problem in the OSCE region and poses a serious threat to democracy, human rights, and the rule of law,
2. Bearing in mind that the United Nations Convention against Corruption seeks to promote and strengthen measures to prevent and combat corruption more effectively,
3. Noting that corruption poses a hazard to the good functioning of public institutions and diverts public action aimed at supporting the interests of a nation as a whole,
4. Recalling that corruption disrupts the legislative process, affects the principles of legality and legal rights, introduces a degree of arbitrariness in decision-making, has a devastating effect on human rights, and undermines citizens' trust in public institutions,
5. Stressing that legislation should ensure maximum transparency in political, administrative and economic life,
6. Underlining that the necessary legislative improvements must be accompanied by a shift in general attitudes towards corruption to clearly recognizing it as an intolerable practice,
7. Recognizing the important role of the media, NGOs, and civil society in contributing to fostering a public culture that tracks and denounces the phenomenon,

8. Encouraging the OSCE PA to make the fight against corruption one of its priority activities for 2016-2017, as part of the broader effort to restore public confidence in the efficiency of democratic institutions,

The OSCE Parliamentary Assembly:

9. Calls upon the OSCE participating States to be at the forefront of the fight against corruption;
10. Urges the OSCE participating States to review their legislation concerning the fight against corruption, keeping in mind that national legislation should ensure a maximum of transparency in political, administrative, and economic life;
11. Emphasizes the importance of all acts of active and passive corruption being criminalized and offences relating to corruption being clearly defined and distinguished from other offences;
12. Welcomes the OSCE participating States engaging in international co-operation against corruption, inter alia, following the “money trail” left by electronic transfers to aid each other to recuperate funds generated by corrupt practices, and taking action against banks which assist in hiding illegal gains;
13. Calls upon the OSCE participating States to bear in mind the gender dimension of corruption and mainstream gender equality in their anti-corruption monitoring activities;
14. Encourages the strengthening of the parliamentary dimension of the fight against corruption among national parliaments by taking stock of national anti-corruption initiatives and sharing good practices on working methods and approaches to tackling corruption effectively.

RESOLUTION ON THE 30TH ANNIVERSARY OF THE CHERNOBYL DISASTER

1. Recalling the United Nations General Assembly Resolution on Strengthening of International Co-operation and Co-ordination of Efforts to Study, Mitigate and Minimize the Consequences of the Chernobyl Disaster adopted on 13 December 2013, the OSCE Ministerial Declaration on the 20th Anniversary of the Disaster at the Chernobyl Nuclear Power Plant adopted by the Ljubljana Ministerial Council in 2005, the OSCE Madrid Declaration on Environment and Security adopted by the Madrid Ministerial Council in 2007, the 2010 Astana Commemorative Declaration, the OSCE Ministerial Decision on Protection of Energy Networks from Natural and Man-Made Disasters adopted by the Kyiv Ministerial Council in 2013,
2. Recalling the Brussels Declaration adopted by the OSCE Parliamentary Assembly in 2006, which recognizes that the effects of the dramatic aftermath of the accident at the Chernobyl nuclear plant continue to be felt throughout Europe, the Resolution on Chernobyl adopted by the OSCE Parliamentary Assembly in Astana (2008), the Resolution on Nuclear Safety and Environmental Protection adopted by the OSCE Parliamentary Assembly in Belgrade (2011),
3. Expressing deep gratitude and profound respect for the heroism of all people who were the first to withstand the Chernobyl disaster, including all emergency and recovery operation workers, who defended not only their own country and other affected countries, but all of humanity,
4. Reaffirming full solidarity with the people affected by the Chernobyl disaster and who continue to suffer from its consequences,
5. Bearing in mind the long-term nature of the consequences of the Chernobyl disaster,
6. Praising the efforts of all countries and international organizations that assisted in mitigating the consequences of the disaster,
7. Acknowledging the crucial importance of continuing international efforts in overcoming the consequences of the Chernobyl disaster and preventing the occurrence of such catastrophes in the future,

The OSCE Parliamentary Assembly:

8. Commemorates the 30th anniversary of the disaster at the Chernobyl Nuclear Power Plant, which was a major technological catastrophe in terms of its scope and complexity;
9. Honours and pays tribute to all the victims of the worst nuclear power plant accident in human history, and expresses deep condolences to the families of the victims;
10. Notes that 30 years after the Chernobyl disaster, its lessons are still being learned, and this year's anniversary reminds us about the enormous responsibility towards current and future generations to ensure that accidents like Chernobyl and Fukushima never happen again;
11. Emphasizes that obsolete nuclear power plants which are located in zones of high seismic activity continue to pose a potential threat to the whole region, and urges those countries which possess such plants to immediately take urgent actions for their decommissioning in order to prevent possible radiation accidents and nuclear disasters;
12. Underlines that despite efforts undertaken to minimize the negative consequences of the Chernobyl disaster, there are ongoing environmental challenges and their solution requires the use of advanced modern technologies;
13. Stresses the need to maintain Chernobyl recovery efforts at national and international levels to mitigate the health, environmental, social, and economic consequences of the disaster, as well as to facilitate restoration and development of the affected areas;
14. Considers that goal-oriented co-operation of international institutions, national governments, and non-governmental organizations must be aimed at long-term solutions to the complex problems triggered by the Chernobyl disaster;
15. Commends the OSCE's work to contribute within its mandate to the international efforts aimed at alleviating and minimizing the consequences of the Chernobyl disaster, in particular through an assessment of environmental risks in the Chernobyl Exclusion Zone, including with regard to current and future activities, and strengthening capacities in the sphere of environmental control at the border;
16. Emphasizes the need for additional assistance by the international community to maintain and operate structures built within the closed "exclusion zone" and unconditional resettlement zone, continuing international efforts to ensure the social and economic development of the most affected regions including by promoting a more favourable investment climate, minimizing radiation risks for the population, boosting scientific research and enhancing preparedness for natural and man-made challenges and emergencies;
17. Reaffirms the critical importance of observing the International Atomic Energy Agency (IAEA) nuclear safety standards through full co-operation in the framework of the IAEA and implementation of all relevant international obligations;
18. Welcomes the Special Commemorative Meeting of the United Nations General Assembly in observance of the 30th Anniversary of the Chernobyl catastrophe held on 26 April 2016 in New York, the International Forum "Chornobyl's Legacy for the Nuclear Safety of the World" (Kyiv, 21-23 April 2016), the meeting of the Nuclear Safety Account Assembly of Contributors and pledging event (Kyiv, 25 April 2016) and the International Conference 'Thirty Years after Chernobyl. From an Emergency to a Revival and Sustainable Socio-economic Development of Affected Territories' (Minsk 25 April 2016) as well as the high-level events at the Chernobyl site (26 April 2016);
19. Invites governments, the specialized agencies of the United Nations system and other international organizations to continue co-operating in order to mitigate and minimize the consequences of the Chernobyl disaster, with an emphasis on achieving the Sustainable Development Goals in the affected regions through partnerships, innovations and investments, and looks forward to proclaiming the fourth United Nations Decade of Recovery and Sustainable Development of the Affected Regions;

20. Encourages the participating States to continue to use the OSCE as a platform for exchange of information and sharing of best practices on mitigating the consequences of the Chernobyl disaster for people and the environment in line with OSCE commitments.

**RESOLUTION ON
VIOLATIONS OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS IN THE
AUTONOMOUS REPUBLIC OF CRIMEA AND THE CITY OF SEVASTOPOL**

1. Reaffirming full adherence to the UN Charter and to all OSCE norms, principles and commitments, starting with the Helsinki Final Act, the Charter of Paris, the Charter for European Security, and all other OSCE documents to which all participating States have agreed, and the responsibility to implement them fully and in good faith,
2. Recalling the OSCE Parliamentary Assembly's Resolution on Clear, Gross and Uncorrected Violations of Helsinki Principles by the Russian Federation, adopted at its 23rd Annual Session in 2014, whereby, inter alia, the Assembly affirmed that the Russian Federation has, since February 2014, violated every one of the ten Helsinki principles in its relations with Ukraine, some in a clear, gross and thus far uncorrected manner, and is in violation of the commitments it undertook in the Budapest Memorandum, as well as other international obligations,
3. Recalling the OSCE Parliamentary Assembly's Resolution on The Continuation of Clear, Gross and Uncorrected Violations of OSCE Commitments and International Norms by the Russian Federation, adopted at its 24th Annual Session in 2015, whereby, inter alia, the Assembly recognized the actions by the Russian Federation in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, as well as in certain areas of the Donetsk and Luhansk regions of Ukraine, as acts of military aggression against Ukraine,
4. Reaffirming strong support for the sovereignty, political independence, unity, and territorial integrity of Ukraine within its internationally-recognized borders as confirmed by UN General Assembly resolution 68/262 of 27 March 2014 "Territorial Integrity of Ukraine" and guided by its provisions,
5. Emphasizing that the 16 March 2014 so-called referendum in Crimea was not authorized by Ukraine, was held in clear violation of the Constitution of Ukraine and international law and, therefore, is an illegitimate and illegal act, the results of which have no validity or legal consequences,
6. Stressing that under international law, no territorial acquisition resulting from the threat or use of force shall be recognized as legal,
7. Recalling that it is the primary responsibility of the participating States to promote and protect all human rights and fundamental freedoms, and that the implementation of the OSCE commitments in this area is of direct and legitimate concern to all participating States,
8. Witnessing that the violation of fundamental OSCE principles and occupation of the territory of one participating State by another leads to gross human rights violations,
9. Deeply alarmed that under the conditions of the illegal occupation of Crimea by the Russian Federation, the situation on the peninsula continues to deteriorate, leading to grave and systematic violations of human rights and fundamental freedoms, as reported by international human rights institutions, the OSCE, the UN, and the Council of Europe,
10. Stressing that under international law the Russian Federation bears full responsibility for human rights violations in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol as an occupying power in effective control of the Crimean peninsula, and is obliged to respect, protect and fulfil human rights and fundamental freedoms in Crimea in line with the international treaties to which the Russian Federation is party, as well as its commitments as an OSCE participating State to uphold those human rights and fundamental freedoms,

11. Underlining the need to secure full and effective enjoyment of the rights and freedoms enshrined in the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Framework Convention for the Protection of National Minorities, the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, the UN Convention on the Rights of the Child, the UN Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, and other relevant international instruments, which obliges the Russian Federation as the occupying power to follow binding standards of conduct and positive obligations toward residents of Crimea,
12. Strongly protesting against the so-called decision of 26 April 2016 of the occupying power to ban the Mejlis of the Crimean Tatar people,
13. Welcoming the continued efforts by the Organization for Security and Co-operation in Europe, the United Nations and the Council of Europe aimed at monitoring and reporting on the human rights situation in Crimea, and expressing deep concern that their representatives and missions have all had their access to the Crimean peninsula fully or partially restricted by the occupying authorities since the beginning of the illegal occupation in February 2014,
14. Alarmed by the findings of the independent reports of human rights missions on the situation in Crimea undertaken upon the request of the Ukrainian Government, including the joint missions of the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) and the OSCE High Commissioner on National Minorities (HCNM), which documented numerous compelling accounts of human rights violations in Crimea under the Russian Federation's illegal occupation,
15. Emphasizing the important role played by the OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine, including monitoring and supporting respect for human rights and fundamental freedoms, in line with the agreed mandate which covers the entire territory of Ukraine within its internationally recognized borders, including the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol,
16. Considering the visit of the Council of Europe's delegation to occupied Crimea in January 2016 to be the first step aimed at facilitating free and unconditional access to the peninsula for the constant international presence of relevant Council of Europe, OSCE and UN mechanisms, as well as other international organizations,
17. Welcoming the initiative of Ukraine to launch an international negotiation framework with regard to the de-occupation of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol and their return to the control of the Government of Ukraine,

The OSCE Parliamentary Assembly:

18. Urges the Russian Federation to stop aggression against Ukraine and to fully comply with its obligations under the UN Charter, the Helsinki Final Act and other norms and principles of international law, including OSCE principles and commitments;
19. Strongly condemns the illegal annexation by the Russian Federation of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, Ukraine, and also reiterates its call on the Russian Federation to reverse the attempted annexation;
20. Calls on the participating States to refrain from any action or dealing that might imply, directly or indirectly, a recognition of the change of status of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol as an integral part of Ukraine;
21. Strongly condemns all violations of human rights and fundamental freedoms in the Crimean Peninsula, marked in particular by increasing repression, violence, and discrimination against the indigenous Crimean Tatar people and ethnic Ukrainians, including abductions, killings, torture and ill-treatment, enforced disappearances and harassment, arbitrary arrest, detention or incarceration;

22. Condemns the reprisals by the de facto authorities against the Mejlis of the Crimean Tatar People and its leaders, as well as the severe restrictions on the freedom of peaceful assembly and association, including the traditional events to commemorate the anniversary of deportation of Crimean Tatars in 1944 recognized by the Ukrainian Parliament as genocide of the Crimean Tatar people;
23. Expresses deep concern over the fact that education in and of the Ukrainian language is disappearing in Crimea through pressure on school administrations, teachers, parents and children to discontinue teaching in and of the Ukrainian language, which further limit the presence of the Ukrainian language and culture on the peninsula;
24. Condemns the severe limitations on media freedom and freedom of expression in Crimea, where Ukrainian television channels are switched off and replaced with channels originating from the Russian Federation, Crimean Tatar media outlets are forced to close, and the journalists are threatened, intimidated, and persecuted;
25. Remains alarmed by the significant number of manifestations of religious-bias violence and discrimination by the occupying authorities, which take, inter alia, the form of the banning and seizure of Ukrainian churches, attacks on and the expulsion of their priests from Crimea, as well as raids and searches in Crimean Tatars' mosques and madrasas, and restrictions on the distribution of Muslim religious literature under the false pretext of the fight against extremism;
26. Calls upon the Russian Federation as an occupying power in effective control of the Crimean Peninsula to abide by its obligations under international law:
 - a. To stop all violations of human rights and fundamental freedoms on the Crimean Peninsula, including the constant terror, harassment, and discrimination of the ethnic Ukrainian and Crimean Tatar populations, as well as the persecution and illegal detention of all those residents of Crimea who oppose the illegal occupation of the peninsula,
 - b. To conduct prompt, impartial and effective investigations into all cases of human rights violations in Crimea, including the cases of torture, abductions and enforced disappearances,
 - c. To stop imposing the application of the Russian Federation's laws in occupied Crimea, as well as the forced conferral of Russian citizenship on residents of Crimea in violation of international law,
 - d. To refrain from transferring persons in detention or social care institutions, including children, to other territories controlled by the Russian Federation,
 - e. To halt the eradication of education in and of the Ukrainian language, restriction and suppression of cultural, religious and other manifestations of the Ukrainian identity and to refrain from the policy of russification in occupied Crimea,
 - f. To immediately and unconditionally release Deputy Chairman of the Crimean Tatar Mejlis Ahtem Ciygoz, Crimean activists Oleg Sentsov, Alexander Kolchenko, Oleksiy Cherniy, Gennadiy Afanasyev, civil society activist Oleksandr Kostenko and other Ukrainian citizens, who have been unlawfully detained or imprisoned under fabricated charges by the de facto authorities in occupied Crimea,
 - g. To put an end to all forms of intimidation, harassment, discrimination and persecution of religious communities in Crimea,
 - h. To reverse immediately the so-called decision of 26 April 2016 to ban the Mejlis of the Crimean Tatar people and stop oppressing the Crimean Tatar community in occupied Crimea,
 - i. To ensure respect for all human rights, including those of persons belonging to national minorities, in line with the relevant international standards,
 - j. To protect all human rights and fundamental freedoms in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol in issues related to, inter alia, freedoms of peaceful assembly and association, freedoms of media and expression, access to information, freedom of thought, conscience, religion or belief, freedom of movement, right of residence, citizenship, labour rights, property and land rights, access to health and education, and all other civil, political, economic, social and cultural rights,

- k. To implement all recommendations contained in the reports of the ODIHR/HCNM human rights assessment missions,
 - l. To immediately grant unimpeded access to Crimea to international agencies, institutions, special procedures and independent experts of the OSCE, the United Nations and the Council of Europe, as well as to any human rights NGOs or media outlets that wish to visit, assess and report on the situation in Crimea;
27. Encourages the continuous active engagement of the OSCE Chairmanship, the OSCE Institutions, the OSCE Parliamentary Assembly and the participating States in seeking observance of human rights and fundamental freedoms in the occupied Crimean Peninsula;
 28. Expresses deep sympathy with the great number of people affected by the crisis in and around Ukraine, including internally displaced persons (IDPs) and refugees, as well as those living in the Russia-occupied territories, and urges the OSCE participating States to assist the Ukrainian authorities in their efforts to ensure the rights and social protection of IDPs;
 29. Recalls that a number of OSCE human dimension commitments notably recognize the vital importance of participating States' realization of their binding human rights obligations under international treaties;
 30. Notes with grave concern in this context that the Russian Federation's legislation allowed the Constitutional Court of Russia to make rulings on the non-implementation of decisions of interstate bodies on the protection of human rights and fundamental freedoms, which the OSCE PA views as an attempt to avoid responsibility for serious and systematic human rights violations committed by the Russian authorities in the occupied territories;
 31. Expresses its grave concern over increasing militarization of the Crimean Peninsula and the Russian Federation's intention to deploy nuclear weapons in that region, undermining global, European, and regional peace and security;
 32. Urges the Russian Federation to abide fully by its international obligations and the OSCE principles and commitments, in particular the Helsinki Final Act, and to take practical steps to implement the OSCE PA resolutions on Clear, Gross and Uncorrected Violations of Helsinki Principles by the Russian Federation and The Continuation of Clear, Gross and Uncorrected Violations of OSCE Commitments and International Norms by the Russian Federation, as well as on Abducted and Illegally Detained Ukrainian Citizens in the Russian Federation;
 33. Calls upon the OSCE Chairmanship and the participating States to take exhaustive measures to address the existing breach by the Russian Federation of the basic norms and principles of international law and the OSCE principles and commitments.

RESOLUTION ON LAW ENFORCEMENT CO-ORDINATION TO PREVENT CHILD SEXUAL EXPLOITATION AND TRAFFICKING BY KNOWN SEX OFFENDERS

1. Recalling the OSCE Parliamentary Assembly resolutions on human trafficking adopted by the OSCE Parliamentary Assembly in St. Petersburg (1999), Brussels (2006), Oslo (2010), Belgrade (2011), Monaco (2012), Istanbul (2013), Baku (2014), and Helsinki (2015), as well as efforts by participating States to implement the OSCE Action Plan to Combat Trafficking in Human Beings (2003 and 2005), the Addendum to the OSCE Action Plan to Combat Trafficking in Human Beings (2013), and all OSCE commitments related to combating human trafficking,
2. Recalling the OSCE Sofia Ministerial Council Decision on The Special Needs for Child Victims of Trafficking for Protection and Assistance (2004), the OSCE Brussels Ministerial Council Decision on Combating Sexual Exploitation of Children (2006), and the OSCE Madrid Ministerial Decision on Combating Sexual Exploitation of Children on the Internet (2007),
3. Alarmed that approximately one million children are victimized by commercial sexual exploitation every year, according to the International Labour Organization,

4. Distressed that sexual exploitation of children is a human rights violation that results in serious, lifelong consequences for the physical, psychological, and spiritual development and well-being of a child, and in many instances, is a form of human trafficking,
5. Alarmed that while international tourism has doubled in the last 20 years to more than one billion travellers a year, child protection laws in destination countries have not kept pace with the growth of the tourism industry,
6. Concerned that some business travellers and tourists have been opportunistic offenders, exploiting vulnerable or trafficked children in destination countries where law enforcement may be weak, undermined by corruption, or preoccupied with other crimes,
7. Alarmed by numerous media and law enforcement reports about persons convicted of sex crimes against children in one country who then travel to other countries where they continue to sexually exploit children, often with anonymity and impunity,
8. Concerned that the advancement of internet accessibility and mobile technology has had the unintended consequence of facilitating access by known sex offenders, as well as business travellers and tourists, to children who may be vulnerable to sexual exploitation,
9. Recognizing that impoverished children, unaccompanied children, children in institutions/orphanages, children in alternative care, runaway youth, children with disabilities, minority children, stateless children, children without birth registration, refugees and IDPs, and children left behind by migrating parents are especially vulnerable to being sexually exploited and require special care and protection,
10. Concerned that participating States may not have adequate systems to follow up on reports of child sexual exploitation, to keep data on children who have been sexually exploited, or to keep data on their own citizens who travel abroad and exploit children,
11. Recalling that the 2013 Addendum to the OSCE Action Plan to Combat Trafficking in Human Beings calls on participating States to develop and implement policies and actions, including law enforcement co-operation between participating States, to prevent the tourism industry from being used for all forms of trafficking in human beings, in particular for sexual exploitation of children,
12. Commending participating States that are working with the travel and tourism industry, including airlines and hotels, to prevent the sexual exploitation of children and to ensure proper reporting of suspected child sexual exploitation,
13. Commending participating States that are working to prevent child sex tourism through advance notification of law enforcement of other participating States, as well as of destination countries outside the OSCE region, of intended travel by individuals convicted of child sexual exploitation,
14. Commending participating States whose laws allow the criminal prosecution of their citizens, legal permanent residents, government contractors, and government employees who return to the participating State after sexually exploiting children abroad,

The OSCE Parliamentary Assembly:

15. Calls on OSCE participating States to work with the private sector and civil society to raise awareness among business travellers and tourists to prevent sexual exploitation of children;
16. Urges all participating States to prevent sexual exploitation of children in tourist destinations through education and awareness raising in the destination communities;
17. Calls on OSCE participating States which have not already done so to enact laws that allow them to prosecute their citizens and legal permanent residents for child sexual exploitation upon their return even if the crime is committed abroad;
18. Calls on participating States that have not already done so to collect and store information, in accordance with national provisions on the protection of personal data, on persons convicted of child sexual exploitation in order to facilitate the monitoring of their probation, and to develop,

where appropriate, instruments to enable the exchange of information internationally among law enforcement agencies pertaining to sex offenders' convictions;

19. Calls on OSCE participating States to develop where needed, or strengthen where existing, appropriate law enforcement co-ordination and notification procedures among participating States, as well as with destination states outside the OSCE region, so that states are aware in advance of travel by individuals previously convicted of child sexual exploitation, such as by:
 - a. Maintaining a registry within each state, in accordance with national provisions on the protection of personal data, of individuals previously convicted of child sexual exploitation and who may still be a threat to children;
 - b. Directing individuals on the state registry to alert their own government of their destination state in advance of travel abroad;
 - c. Before travel, checking flight manifests against the state registry of individuals convicted of child sexual exploitation in order to note the names of those who did not self-report in advance;
 - d. Designating a point of contact in each state to send and receive information on the impending travel of registered sex offenders;
 - e. Ensuring that information on registered sex offenders is transmitted appropriately ahead of travel to the destination country;
 - f. Keeping data on how many notifications are sent, whether the notifications arrive in the destination country before sex offender travel, follow up actions by the destination country, and which countries receive the most registered sex offender travel;
20. Calls on participating States, in a manner consistent with international standards of due process, to consider marking, refusing and/or revoking the passports of their own citizens when necessary to prevent the commission of a child sexual exploitation offence in another country;
21. Requests that the OSCE Strategic Police Matters Unit examine ways in which it can assist participating States in coordination and notification procedures between States such that States are aware in advance of travel by individuals previously convicted of sexually exploiting a child; and
22. Urges the OSCE to update its existing commitments concerning combating sexual exploitation of children.

RESOLUTION ON A CALL FOR OSCE ACTION TO ADDRESS VIOLENCE AND DISCRIMINATION

1. Expressing alarm over heightened incidents of violence and discrimination and increased prejudice in the OSCE region, and calling for immediate action,
2. Emphasizing that the OSCE participating States have adopted a comprehensive framework to prevent and respond to prejudice and discrimination, which includes commitments in the fields of, inter alia, tolerance and non-discrimination, religious freedom, migration, national minorities, and rule of law and democratic institutions, in addition to others,

The OSCE Parliamentary Assembly:

3. Supports the ongoing efforts of the Assembly to address anti-Semitism, racism, and intolerance in the OSCE region;
4. Pledges to intensify efforts, including supporting capacity-building efforts for political and other leaders to address intolerance and discrimination;
5. Encourages the participating States to intensify efforts to address prejudice, and discrimination, and foster inclusion;
6. Urges that the participating States develop an OSCE Anti-Discrimination Action Plan, with annual indicators to implement existing OSCE tolerance and non-discrimination commitments;

7. Calls upon the participating States to convene an OSCE High-Level Conference on Combating Racism and Xenophobia to address, inter alia, (1) strengthening co-operation between law enforcement and vulnerable communities, and (2) anti-migrant/refugee bias;
8. Recommends that the participating States support OSCE initiatives, including but not limited to:
 - a. The work of the Personal Representative of the OSCE Chairperson-in-Office on Combating Racism, Xenophobia and Discrimination, also focusing on Intolerance and Discrimination against Christians and Members of Other Religions, the Personal Representative of the OSCE Chairperson-in-Office on Combating Intolerance and Discrimination against Muslims, and the Personal Representative on Combating Anti-Semitism;
 - b. Sustaining the new ODIHR “Turning words into action to address anti-Semitism” project focused on addressing the security needs of Jewish communities, countering anti-Semitism through education and fostering civil society coalition building;
 - c. Publishing an ODIHR report on prejudice and discrimination in the region that includes recommendations to the participating States, and updating the Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) 2004 Comparative Study on International Action against Racism, Xenophobia, Anti-Semitism and Intolerance in the OSCE Region;
 - d. Establishing an OSCE Fellowship Program to introduce diverse talent to positions in the OSCE Offices of the Chair-in-Office, Secretary General, Secretariat, ODIHR, High Commissioner on National Minorities (HCNM), and Field Missions;
 - e. Enhancing co-operation between the Office of the Coordinator of OSCE Economic and Environmental Activities, participating States, and other stakeholders on anti-discrimination and inclusion strategies for migrants and asylees, including utilizing the OSCE 2011 Training Modules on Labour Migration Management Trainer’s Manual;
 - f. Building the capacity of police and other law enforcement and security professionals to counter discrimination (including profiling), strengthen relationships with vulnerable communities, and foster diverse and inclusive workforces, including enhancing ongoing efforts by the Roma Contact Point and Police Matters Unit;
 - g. Developing integration strategies, including utilizing the work of the HCNM and “The Ljubljana Guidelines on Integration of Diverse Societies”;
 - h. Building support for and capacity of civil society efforts, including coalition building, to address prejudice and discrimination, noting the November 2015 building OSCE Conference on Advancing Tolerance and Non-Discrimination through Coalition Building and Co-operation;
 - i. Building the capacity of Equality, Education, and Cultural Ministries and other relevant bodies to prevent and respond to prejudice and discrimination in the public and private sector, including schools.

RESOLUTION ON THE RIGHTS OF REFUGEES

1. Bearing in mind that it is the sovereign right of States to define the rules of nationality and the conditions for the entry into and stay of foreigners in their territories in order to protect their nationals, but also to safeguard the basic rights of foreigners,
2. Bearing in mind that the issuance and recognition of travel documents are necessary to facilitate the movement of refugees, and in particular their resettlement,
3. Noting that the migration crisis is proof of what is now self-evident: that States wish to give precedence to national security, inter alia, by tightening border controls, over humanitarian protection, whereas the objective of a calm, regulated management – which the European Union is striving to put in place – would be to reconcile those two imperatives,
4. Stressing the obligation on all participating States to legislate on the status of refugees and the right of asylum in compliance with the Geneva Convention of 28 July 1951 and the Protocol thereto,

5. Recalling the definition of the term “refugee” as set out in Article 1, paragraph A (2), of the Geneva Convention of 28 July 1951, pursuant to which the term “refugee” shall apply to any person who “owing to well-founded fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion, is outside the country of his nationality and is unable or, owing to such fear, is unwilling to avail himself of the protection of that country; or who, not having a nationality and being outside the country of his former habitual residence as a result of such events, is unable or, owing to such fear, is unwilling to return to it”,
6. Reaffirming the obligation not to expel or return, an essential element of the status of refugees and asylum seekers set out in Article 33, paragraph 1, of the Geneva Convention of 28 July 1951 (“No Contracting State shall expel or return (“refouler”) a refugee in any manner whatsoever to the frontiers of territories where his life or freedom would be threatened on account of his race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion.”),
7. Reaffirming, in accordance with the Geneva Convention of 28 July 1951 and Article 14 of the Universal Declaration of Human Rights, that the right of asylum is a fundamental right,
8. Recalling that the simultaneous existence and proliferation of legislation and norms that differ from one State to another and sometimes contradict each other constitute a major obstacle to an effective management of migration flows,

The OSCE Parliamentary Assembly:

9. Calls on countries which have ratified the Geneva Convention of 28 July 1951 to comply with the commitments under its Protocol, in particular with regard to respecting the status of refugees;
10. Calls for the harmonization of norms for the admission of refugees into the participating States of the OSCE, in co-operation with the European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union (Frontex) and the European Asylum Support Office (EASO), in order to ensure a more efficient admission and processing of asylum seekers;
11. Recommends that Governments take measures to protect the families of refugees, and in particular:
 - a. to preserve the unity of the families of refugees, including in cases in which members of the family have met the criteria for admission into a country;
 - b. to ensure the protection of refugee children, including unaccompanied minors and young girls.

RESOLUTION ON THE SECURITY CHALLENGES OF MIGRATION

1. Aware of the unprecedented migration pressure that Europe witnessed in 2015, during which over one million people crossed the European borders irregularly, which resulted in immense pressure on countries of first entry at all levels,
2. Concerned by the volume of the inflow, as a result of which procedures at points of first entry of migrants to Europe have been failing in the most affected States, leaving many of the persons entering unregistered and unidentified,
3. Noting the unique character of the current migration crisis, due to crises and conflicts in Syria and elsewhere, which can only be dealt with collectively and with solidarity,
4. Also noting that the migration crisis has raised the need to resolve humanitarian aspects of the massive inflow affecting many European countries, as well as serious security concerns stemming from the limited control of such movements,
5. Taking into account the fact that the mixed migration flows may have been used by some extremist elements to enter Europe, although the flows consist mainly of people seeking protection,
6. Emphasizing the need to make migration safe and better organized,

7. Welcoming the initiative of the OSCE Secretary General for convening Security Days: Refocusing Migration and Security – Bridging National and Regional Responses in Rome on 4 March 2016, with the objective of identifying policy areas in which the OSCE can make a difference while complementing the work of its international partners, and where the security implications of mass movements of people and the OSCE added value were key areas of analysis and debate,

The OSCE Parliamentary Assembly:

8. Urges the participating States of the OSCE to put all possible efforts into regaining control over the inflow of migrants as the ultimate objective through amending the procedures at first points of entry in a way that allows for registration and security screening of each and every person entering Europe irregularly, no matter what their motives are;
9. Invites the participating States of the OSCE to establish closer co-operation with the countries of origin and transit of migrants in order to tackle irregular migration, as well as to address security issues such as the growing terrorist threat and other serious concerns stemming from this particular challenge;
10. Calls on the OSCE Secretary General and the Chairperson of the OSCE Permanent Council, in preparation for the announced special session of the Permanent Council and its follow-up, to address security in the context of migration as an integral part of an enhanced OSCE role in addressing migration.

RESOLUTION ON INTEGRATING GENDER-BASED ANALYSIS AND GENDER MAINSTREAMING IN THE RESPONSE TO THE MIGRANT AND REFUGEE CRISIS

1. Reaffirming the importance of OSCE commitments to integrate gender in addressing migrant and refugee flows, including in the 2004 Gender Action Plan (MC.DEC/14/04) and OSCE Ministerial Council Decision No. 5/09 on Migration Management (MC.DEC/5/09), as well as the OSCE PA 2013 Resolution on Gender Aspects of Labour Migration,
2. Recalling the Convention relating to the Status of Refugees (1951) and its Protocol (1967), which enshrine the rights and protections that must be accorded to all refugees, as well as UNHCR's Guidelines on Gender-Related Persecution and Guidelines for Prevention and Response to Sexual and Gender-based Violence, among others,
3. Recalling the OSCE Action Plan to Combat Trafficking in Human Beings and the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and its Protocols on trafficking in persons and the smuggling of migrants,
4. Recalling the United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development, including the commitment to ensure safe, orderly, and regular migration involving full respect for human rights and the humane treatment of migrants,
5. Considering that gender affects both the reasons for migrating and every stage of the migration experience,
6. Aware of the implications of the movements of migrants and refugees of different genders on home and host communities, and of the need to avoid stereotypes and discrimination against men as well as women,
7. Aware that women and girls, who comprise a growing proportion of the migrants and refugees arriving in Europe, face particular risks, including sexual and gender-based violence, and have unique protection needs, such as reproductive health services, and that they often face gendered barriers in accessing services while in transit and upon arrival in host countries,
8. Recognizing the benefit of supporting initiatives to strengthen the resilience of refugee and migrant women, including programmes targeting economic empowerment,

9. Recognizing the important role that women play in conflict prevention and throughout the conflict cycle when given the opportunity, which in turn reduces the need for women and girls, men and boys to flee their homes and become displaced persons,
10. Concerned that gender is often overlooked or treated as an ad hoc consideration in the analysis of trends in migration and in the design and implementation of responses to large-scale migrant and refugee flows,

The OSCE Parliamentary Assembly:

11. Calls on the OSCE and its participating States to collect sex-disaggregated data and conduct gender-based analysis of all plans, policies, programmes, and funding in response to the migrant and refugee crisis, and to promote the use of Gender Based Analysis;
12. Urges the OSCE and its participating States to develop and implement gender-responsive policies, programmes, and services to address the specific needs and priorities of women and girl refugees and migrants;
13. Calls on participating States to ensure that proper consideration is given to women's asylum claims and that the range of claims of gender-related persecution are accorded due recognition, as recommended in the 2004 OSCE Gender Action Plan;
14. Calls on participating States to ensure that female migrants and refugees under their jurisdiction are protected from all forms of exploitation, discrimination, violence and abuse, particularly sexual and gender-based violence and human trafficking, including by state authorities such as border personnel, police, and immigration officials, as well as humanitarian workers;
15. Calls on participating States to deploy gender experts as part of the on-the-ground humanitarian response to the migrant and refugee crisis;
16. Urges the OSCE participating States to ensure that transit areas and camps respect the dignity of migrants and refugees and that such premises are designed in a gendersensitive manner, including by setting up single-sex, well-lit toilet facilities and separate safe sleeping areas for women and girls;
17. Calls on participating States to prevent refugee and migrant women's social exclusion and isolation by integrating gender-sensitive measures into their migration policies related to labour market access, ensuring access to safe housing and providing skills and training opportunities for such women;
18. Calls on the OSCE and the OSCE PA to develop forums and tools for the sharing of best practices in gender-sensitive response to migration and refugee crises;
19. Calls on participating States to address the root causes of migrant and refugee flows through gender-sensitive humanitarian and development assistance to refugee and migrant producing countries;
20. Calls on the OSCE, the OSCE PA and the participating States to implement the Women, Peace and Security agenda (UN Security Council Resolution 1325 and subsequent resolutions) and involve women in conflict prevention and in negotiations and decisionmaking throughout the conflict cycle;
21. Calls on the OSCE and its participating States to give particular attention to the issue of child marriages among refugees and migrants. Several participating States are facing this issue in the current refugee crisis. Child marriages require a cautious approach. In this regard, the following points must be taken into consideration:
 - a. child marriages must be prevented wherever possible;
 - b. spouses united by the bonds of these marriages do not automatically need to be separated. It is necessary to take account of age difference, local law in the country of origin, the emotional bond between the spouses;
 - c. the administrative and/or judicial authorities of the participating States must verify the validity of the marriage based on private international law.

**RESOLUTION ON
THE NEED TO EQUIP PASSENGER AIRCRAFT WITH ADDITIONAL
TECHNICAL MEANS FOR MONITORING CONDITIONS ON BOARD IN
REAL TIME**

1. Bearing in mind the growing terrorist threat in the OSCE region,
2. Reaffirming its commitment to making every effort to help ensure security in the OSCE region and to conduct a systematic and unrelenting fight against all manifestations of international terrorism,
3. Noting that large passenger aircraft continue to be priority targets of terrorist attacks,
4. Noting that the lack of the necessary technical means on passenger aircraft makes it impossible for ground personnel to conduct video monitoring of conditions on board in real time, thus significantly reducing the ability to protect airliners from terrorist and other threats to the security of passengers and resulting in large numbers of human victims,

The OSCE Parliamentary Assembly:

5. Calls on the participating States and manufacturers to give close attention to the problem of the vulnerability of passenger aircraft to terrorist attack and to contribute actively, within their powers and competence, to equipping existing and planned passenger aircraft with photographic and audio-visual monitoring equipment on board as soon as possible so that data can be collected, saved and sent to ground personnel in real time;
6. Urgently appeals to the parliaments of the participating States to begin elaborating, without delay, the legal basis for the practical implementation of this initiative.

Finlands OSSE-delegation
00102 Riksdagen
tel. 09-4321
<http://www.eduskunta.fi>

Parliamentary Assembly of the OSCE
International Secretariat
Tordenskjoldsgade 1, 1055 Copenhagen K, Denmark
puh. + 45 33 37 80 40
fax. + 45 33 37 80 30
e-mail: osce@oscepa.dk

<http://www.oscepa.org>
<http://www.osce.org>

